

Problematika kvality lektorů profesní obrany v PKB

The issue of the Profession Defense quality
in the Commercial Security Industry

Bc. Martin Dostálek

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martin DOSTÁLEK**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Problematika kvality lektorů profesní obrany
v průmyslu komerční bezpečnosti**

Zásady pro vypracování:

1. Seznámit s problematikou profesní obrany v podmínkách PKB s důrazem na kvalitu jejich lektorů
2. Specifikovat současný stav přípravy profesní obrany z hlediska úrovně lektorů (dotazník, místní šetření, atd.)
3. Analyzovat legislativní, odborná a další pravidla pro lektora profesní obrany v PKB (zákony, vyhlášky, akreditace, kurzy, atd.)
4. Zhodnotit, zdůvodnit a doporučit vzdělání lektora fyzické obrany v různých podmínkách PKB (zaměření firmy, pracovní povinnosti, atd.)
5. Zpracovat schématickou pomůcku se současnými a doporučenými pravidly i požadavky na úroveň lektora profesní obrany v PKB

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. ADAMS, J. a kol. Jak přežít v betonové džungli (Street survival). 1. vyd. Praha: Armex, 2001. 357 s. ISBN 80-86244-19-9.
2. ČERNÝ, J. Evropský výcvikový modul pro základní ostrahu. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2003. 152 s. ISBN 80-7318-107-X.
3. ČERNÝ, J., IVANKA, J. Systematizace bezpečnostního průmyslu I. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2005. 134 s. ISBN 80-7318-310-2.
4. KAMENÍK, J. a kol. Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007, 340 s. ISBN 978-80-7357-309-6.
5. LEBEDA, A. A. Sebeobrana. Sebeobrané umění pro každého. 3. vyd. Praha: Olympia, 1984. 377 s. 27 -- 033 -- 84.
6. MACEK, P., NOVÁK, F. Privátní bezpečnostní služby. 1. vyd. Praha: Police history, 2005. 316 s. ISBN 80-86477-23-1.
7. NÁCHODSKÝ, Z. Učebnice sebeobrany pro každého. 1. vyd. Praha: FUTURA a. s., 1992. 358 s. ISBN 80-85523-01-09.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zdeněk Maláník

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

19. února 2010

Termín odevzdání diplomové práce:

7. června 2010

Ve Zlíně dne 19. února 2010

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Diplomová práce pojednává o problematice kvality lektorů profesní obrany v průmyslu komerční bezpečnosti. Teoretická část se věnuje problematice právních aspektů, mimo to popisuje vztah mezi sebeobranou a profesní obranou, charakterizuje taktiku zákroků pracovníků SBS, metodu obranných a ochranných zákroků a výuku profesní obrany. Dále se zabývá fyzickou ochranou v různých podmínkách PKB a přibližuje kvalifikaci instruktorů profesní obrany. V praktické části se nachází rozdělení výcviku pracovníků fyzické ochrany a popis technických prostředků využívaných v profesní obraně. Speciální část je zaměřena na techniky profesní obrany, které jsou zpracovány za pomoci obrazového materiálu. Součástí analýzy je také dotazníkové šetření se zaměřením na současný stav přípravy profesní obrany z hlediska úrovně lektorů.

Klíčová slova: profesní obrana, nutná obrana, lektor, výcvik, kvalifikace, fyzická ochrana, obranné techniky, odváděcí techniky

ABSTRACT

This thesis is concerned with quality of trainers of the professional defence in the Commercial Security Industry. Theoretical part is engaged with legal aspects matters and it describes the relationship between the self-defence and professional defence; it defines intervention tactics of the Private Security Service workmen, defence and protection interventions and professional defence training. Furthermore it describes a physical protection in various private security services conditions and it introduces a qualification of the professional defence training. In the practical part there is the physical protection workmen division and the description of the technical agents used in the professional defence. There is also a questionnaire research focused on a current status of the professional defence preparation from the point of view of the trainers' level as a part of the analysis.

Keywords: profession defence, necessary defence, instruktor, training, qualification, physical defence, defensive techniques, oferent techniques

Děkuji vedoucímu své diplomové práce Ing. Zdeňku Maláníkovi, DCv za jeho odborné vedení, podnětné rady a konzultace.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 ROZDĚLENÍ SEKTORU A SLUŽEB BEZPEČNOSTNÍHO PRŮMYSLU	13
1.1 DĚLENÍ SEKTORU SBS	13
1.1.1 Primární kategorie hlídací služby:.....	13
1.1.2 Primární kategorie sektoru techniky:	14
1.1.3 Primární kategorie sektoru bezpečnostního hardware:	14
1.1.4 Primární kategorie řízení událostí	14
1.1.5 Sektor bezpečnostních specialistů.....	15
2 PRÁVNÍ ASPEKTY	17
2.1 NUTNÁ OBRANA (§ 29 TRESTNÍHO ZÁKONÍKU)	17
2.2 KRAJNÍ NOUZE (§ 28 TRESTNÍHO ZÁKONÍKU).....	19
2.3 ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ (§ 76 Odst. 2 TRESTNÍHO ŘÁDU)	22
3 PROBLEMATIKA PROFESNÍ OBRANY	24
3.1 VZTAH MEZI PROFESNÍ OBRANOU A SEBEOBRANOU	25
3.1.1 Sebeobrana	25
3.1.2 Profesní obrana.....	26
3.2 TAKTIKA ZÁKROKŮ PRACOVNÍKŮ SBS	27
3.3 METODA OBRANNÝCH A OCHRANNÝCH ZÁKROKŮ	29
3.4 VÝUKA PROFESNÍ OBRANY	30
3.4.1 Povinnosti lektora profesní obrany jsou:.....	30
3.4.2 Struktura výuky profesní obrany	30
3.4.3 Příslušenství pro trénink.....	33
4 FYZICKÁ OCHRANA V RŮZNÝCH PODMÍNKÁCH PKB	34
4.1 BEZPEČNOSTNÍ DOHLED	34
4.1.1 Ochrana hotelů a restaurací. Heren, kasin a jiných zábavních provozů	34
4.1.2 Pracovníci pro bezpečnost dveří (vchodů), ochrany a ostrahy kulturních a sportovních akcí	36
4.1.3 Ochrana obchodů a obchodních domů	37
4.2 BEZPEČNOSTNÍ OCHRANNÝ DOPROVOD	38
4.2.1 Ochrana osob – osobní ochrana (bodyguarding).....	38
4.2.2 Ochrana zásilek - přeprava finanční hotovosti a jiných cenností	43
4.3 OCHRANA DOPRAVNĚ KOMUNIKAČNÍCH UZLŮ A ZAŘÍZENÍ (AUTOBUSOVÁ A VLAKOVÁ NÁDRAŽÍ, METRO APOD.).....	44
4.4 OCHRANA MAJETKU A OSOB PŘI OSTRAZE OBJEKTŮ	44
4.5 VÝJEZDOVÉ A ZÁSAHOVÉ SKUPINY	45
5 KVALIFIKACE LEKTORŮ PROFESNÍ OBRANY	47

5.1	VZDĚLÁVACÍ KURZY	47
5.2	ŽIVNOSTENSKÝ LIST	48
II	PRAKTICKÁ ČÁST	50
6	VÝCVIK V PROFESNÍ OBRANĚ PRACOVNÍKŮ PKB	51
6.1	BEZPEČNOSTNÍ DOHLED	51
6.1.1	Ochrana hotelů a restaurací. Heren, kasin a jiných zábavních provozů	51
6.1.2	Pracovníci pro bezpečnost dveří (vchodů), ochrany a ostrahy kulturních a sportovních akcí	52
6.1.3	Ochrana obchodů a obchodních domů	53
6.2	BEZPEČNOSTNÍ OCHRANNÝ DOPROVOD	53
6.2.1	Ochrana osob – osobní ochrana (bodyguarding)	53
6.2.2	Ochrana zásilek – přeprava finanční hotovosti a jiných cenností	54
6.3	OCHRANA DOPRAVNĚ KOMUNIKAČNÍCH UZLŮ A ZAŘÍZENÍ (AUTOBUSOVÁ A VLAKOVÁ NÁDRAŽÍ, METRO APOD.)	55
6.4	OCHRANA MAJETKU A OSOB PŘI OSTRAZE OBJEKTŮ	56
6.5	VÝJEZDOVÉ A ZÁSAHOVÉ SKUPINY	56
7	TECHNICKÉ PROSTŘEDKY V PROFESNÍ OBRANĚ	59
7.1	VÝZBROJ A VÝSTROJ PRACOVNÍKŮ FYZICKÉ OCHRANY	59
8	TECHNIKY PROFESNÍ OBRANY	60
8.1	OBRANA PROTI PŘÍMÉMU ÚDERU	60
8.2	OBRANA PROTI PŘÍMÉMU KOPU	61
8.3	VYPROŠTĚNÍ Z ÚCHOPU ZEPŘEDU ZA OBĚ RUCE	61
8.4	OBRANA PROTI ŠKRCENÍ ZEPŘEDU	62
8.5	OBRANA PROTI DRŽENÍ JEDNOU RUKOU	63
8.6	ZADRŽENÍ POMOCÍ OBUŠKU	64
8.7	MIMOÚROVŇOVÝ BOJ	65
8.8	TECHNIKY DONUCOVACÍ SLOUŽÍCÍ K ODVEDENÍ	66
8.8.1	Odváděcí technika varianta 1	66
8.8.2	Odváděcí technika varianta 2	66
8.8.3	Odváděcí technika varianta 3	67
8.8.4	Odváděcí technika varianta 4	68
8.8.5	Odváděcí technika varianta 5	68
8.9	OBRANA PROTI CHLADNÝM ZBRANÍM	68
8.9.1	Obrana proti noži vedeným přímo	68
8.9.2	Obrana proti noži vedeným vrchem	70
8.9.3	Obrana proti noži za pomocí obušku	71
8.9.4	Obrana proti obušku (bočnímu háku, face, holi)	72
9	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	74

9.1	ÚDAJE O DOTAZNÍKOVÉM ŠETŘENÍ	74
9.2	ZPRACOVANÉ VÝSLEDKY	75
	ZÁVĚR	79
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ.....	80
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	81
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	83
	SEZNAM OBRÁZKŮ	84
	SEZNAM TABULEK.....	87
	SEZNAM GRAFŮ	88
	SEZNAM PŘÍLOH.....	89

ÚVOD

Diplomová práce se zaměřuje na problematiku profesní obrany v podmínkách průmyslu komerční bezpečnosti (dále PKB) s důrazem na lektory profesní obrany a specifikaci současného stavu přípravy profesní obrany z hlediska kvality lektorů. Analyzuje legislativní, odborná a další pravidla týkající se lektora profesní obrany v PKB.

Téma problematiky kvality lektorů profesní obrany v PKB jsem si zvolil z důvodu, že se již několik let věnuji sebeobraně, ze které profesní obrana vychází, a proto je mi toto odvětví blízké.

Mimo problematiku kvality lektorů profesní obrany v PKB se také práce zaměřuje na to, zda jsou vůbec zaměstnanci školeni v profesní obraně.

Cílem mé práce je zpracovat schematickou pomůcku se současnými pravidly a doporučenými pro požadovanou úroveň lektora profesní obrany v PKB.

Práce může být přínosem v metodickém plánu výcviku pracovníků fyzické ochrany, poněvadž každá forma fyzické ochrany by měla mít školení v profesní obraně přizpůsobené tak, aby v něm byly zahrnuty techniky na nejpravděpodobnější možné způsoby útoků na pracovníka fyzické ochrany, se kterými se mohou setkat při výkonu služby. Mimo to by školení mělo obsahovat odváděcí, znehybňující, poutací aj. techniky.

Dále jsou představeny pojmy jako nutná obrana, krajní nouze a zadržení osoby podezřelé, což jsou termíny mnoha lidem ne vždy jasné, ovšem s povinnostmi pracovníka PKB úzce souvisejí.

Potíže při zpracování diplomové práce nastaly zejména díky nízké ochotě majitelů bezpečnostních agentur při vyplňování dotazníku, který byl rozeslán v rámci dotazníkového šetření, což zapříčinilo jejich nízkou návratnost, tím pádem i malou reprezentativnost výzkumného souboru a tudíž výsledky šetření nelze zobecnit.

S využitím analýzy jsou zpracovány kapitoly: Právní aspekty, Problematika profesní obrany, Fyzická ochrana v různých podmínkách PKB a Kvalifikace lektorů profesní obrany. K utřídění a systematizaci dat je využita metoda kompilace. V kapitole Možné útoky na pracovníky fyzické ochrany je použita metoda dedukce.

Teoretická část je rozdělena do pěti okruhů: rozdělení sektoru a služeb bezpečnostního průmyslu, právní aspekty, problematika profesní obrany, fyzická ochrana v různých

podmínkách PKB a kvalifikace lektorů profesní obrany. V právních aspektech je prezentována nutná obrana, krajní nouze a zadržení osoby podezřelé. Problematika profesní obrany se věnuje rozdílům mezi sebeobranou a profesní obranou, popisuje taktiku zákroků pracovníků SBS a metody obranných a ochranných zákroků. V poslední části tohoto okruhu je rozebrána výuka profesní obrany. V kapitole Fyzická ochrana v různých podmínkách PKB jsou popsány základní úkoly při bezpečnostním dohledu, při bezpečnostním ochranném doprovodu, při ochraně dopravně komunikačních uzlů a zařízení, dále při ochraně majetku a osob v rámci ostrahy objektů a výjezdových a zásahových skupin. Poslední část seznamuje s možností získání kvalifikace lektora profesní obrany.

V druhé kapitole Výcvik v profesní obraně pracovníků PKB jsou popsány techniky profesní obrany a taktické postupy pracovníků fyzické ochrany v různých odvětvích. Výzbroj a výstroj pracovníků fyzické ochrany je charakterizována v kapitole Technické prostředky v profesní obraně. Ke specifikaci současného stavu přípravy profesní obrany z hlediska úrovně lektorů bylo využito výsledků dotazníkového šetření. Prostřednictvím dotazníků byly získány (mimo informací o současném stavu přípravy profesní obrany) také informace o četnosti školení a druhích kvalifikace lektorů profesní obrany.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ROZDĚLENÍ SEKTORU A SLUŽEB BEZPEČNOSTNÍHO PRŮMYSLU

Rozdělení sektoru a služeb bezpečnostního průmyslu se dělí na strážní služby, technické služby, bezpečnostní hardware, řízení událostí a bezpečnostní specialisty. Tyto sektory jsou dále rozděleny na primární, sekundární a specialisty sektorů. Pro větší přehlednost jsou v této kapitole odvětví vztahující se k diplomové práci zvýrazněny podtržením.

1.1 Dělení sektoru SBS

Sektor SBS dělíme na:

- strážní služby,
- technické služby,
- bezpečnostní hardware,
- řízení událostí,
- bezpečnostní specialisty.

Sektory jsou dále rozděleny do tří kategorií:

- primární,
- sekundární,
- specialisté sektorů.

Primární kategorie každého sektoru se dělí:

1.1.1 Primární kategorie hlídací služby:

- bezpečnostní pracovníci v oboru,
- bezpečnostní pracovníci v maloobchodě,
- mobilní hlídky,
- úschova klíčů / reakce na mimořádné situace,
- zacházení s hotovostí a cennostmi.

1.1.2 Primární kategorie sektoru techniky:

- poplachové systémy,
- CCTV,
- kontrola vstupu,
- bezpečnostní osvětlení,
- instalace systému požárních detektorů,
- bezpečnostní a nouzové systémy.

Sekundární kategorie v tomto sektoru zahrnují poplachová zařízení vozidel a elektronická oplocení a kategorie specialistů pokrývající takové služby jako je sledování vozidel a monitorování systémů.

1.1.3 Primární kategorie sektoru bezpečnostního hardware:

- zámky a zařízení k zamykání,
- oplocení a brány,
- sklo, plastické hmoty a lamináty pro bezpečnost a jistotu,
- zábrany pro dopravu nebo davy.

Tento sektor zahrnuje prostředky jako je ostnatý drát a břitvové pásy, uzávěry, rošty, mříže, skříňky na hotovost atd.

Sekundární kategorie v tomto sektoru by zahrnovala dodávku varovných upozornění a značek, stejně jako bezpečnostní pečete a nálepky.

Kategorie speciálního hardwaru by zahrnovala prodej a instalaci trezorů nebo zajištěných trezorových místností, stejně jako značkovacích systémů pro majetek.

1.1.4 Primární kategorie řízení událostí

Primární kategorie v tomto sektoru bude prostředí, kde se akce koná:

- personál pro bezpečnost dveří (vchodů),
- sportovní akce a pořady pod širým nebem,
- kontrola davů.

Kategorie sekundární a specialistů bude zahrnovat ochranu výkonných pracovníků a ochranu osob.

1.1.5 Sektor bezpečnostních specialistů

Sektor je věnován takovým službám, které zřejmě nepatří do prvních čtyř kategorií a které vyžadují vysoký stupeň expertizy, nepřímo spojené s hlavními kategoriemi. Je rozdělen do dvou kategorií – primární a sekundární.

Při pohledu na tento sektor bylo uvažováno se začleněním takových služeb, které mají vztah ke všem sektorům, jako jsou bezpečnostní poradci.

Primární kategorie bezpečnostních specialistů:

- systémy pro hlášení požárů (EPS),
- dodávka a údržba hasicích přístrojů,
- bezpečnostní poradci,
- soukromé pátrání,
- skrytá bezpečnost (detektivní činnost),
- bezpečnost výpočetní techniky a informací.

Sekundární kategorie bezpečnostních specialistů:

- identifikační systém karet,
- dodavatelé bezpečnostních systémů,
- dodavatelé zařízení,
- dodavatelé uniforem.

Dodávka zařízení je široká oblast, která zahrnuje technologický průmysl s poplachovým (technologickým) zařízením, stejně jako dodávání identifikačních karet, uniforem a podpůrných nástrojů nebo zařízení.

(Zdroj: Černý J., 2005, 9 - 10 s.)

Rozdělení sektorů v průmyslu komerční bezpečnosti není pevně dané, proto se může v odborných publikacích a studijních materiálech lišit.

Soukromé bezpečnostní služby lze charakterizovat jako služby specifického charakteru realizované na komerčním podkladě v duchu smlouvy mezi soukromou bezpečnostní agenturou a zákazníkem.

2 PRÁVNÍ ASPEKTY

Pracovníci v PKB by měli mít určité právní vědomí, především o nutné obraně, krajní nouzi, zadržení a dalších zákonných normách. V této kapitole bude popsána nutná obrana, krajní nouze a zadržení.

2.1 Nutná obrana (§ 29 trestního zákoníku)

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný tímto zákonem není trestným činem.

Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“ [17]

Útok

Útok a jeho charakteristika tvoří jeden z hlavních pojmů při vymezení základních podmínek nutné obrany. Útok se vyznačuje určitými znaky, kterými jsou:

- reálná existence,
- protiprávnost a nebezpečnost pro společnost,
- bezprostřední hrozba nebo trvání,
- zaměření na zájem chráněný trestním zákonem.

Pojem útoku

Útok je úmyslné protiprávní jednání člověka, nebezpečné určitou měrou pro společnost, které ohrožuje společenské zájmy chráněné trestním zákoníkem (život, zdraví, majetek, osobní svoboda, domovní svoboda a čest).

Protiprávní jednání je zcela nepochybné. Nejasný je ovšem pojem „společensky nebezpečný“. Je chápán jako ohrožení zájmů chráněných trestním zákonem? Nebo jsou to ještě nějaké další zájmy? A jak silné musí být toto ohrožení? Tyto otázky nejsou v trestním zákoníku přesně definovány.

Reálná existence útoku

Útok musí skutečně existovat v realitě, nikoli pouze ve fantazii obránce. Jestliže reálný útok chybí a existuje pouze v představě obránce, jde o domnělou nutnou obranu.

Protiprávnost a nebezpečnost útoku

Útok musí být protiprávní, neboť jen takové jednání ospravedlňuje obranu proti útočníkovi. Jednání, které není protiprávní, je jednáním dovoleným. Takové jednání nemůže ohrožovat zájmy chráněné trestním zákoníkem a nutná obrana proti němu není přípustná.

Forma útočného jednání

Útok má zpravidla formu konání útočníka, může však mít i formu jeho nečinnosti s úmyslem způsobit nebezpečí. Např. pes majitele, který někoho ohrožuje, je úmyslně nezadržen, dále neoprávněná osoba, jenž neopustí cizí byt a setrvává v něm proti vůli obyvatele bytu atd.

Pokud již útok začal, nutnou obranu lze uplatnit pouze po dobu trvání útoku. Byl-li útok přerušen a již přímo nehrozí, nepřichází nutná obrana v úvahu. Pokud by však útočník útok pouze přerušil se záměrem v krátké době v něm pokračovat (nabírá síly, opatřuje si zbraň apod.) a tento jeho záměr je zřejmý, stav nutné obrany trvá. Tento stav však zaniká, upustil-li útočník dobrovolně natrvalo od dalšího jednání a další útok již od něj nehrozí.

Útočník

Útočníkem je ten, kdo svým protiprávním jednáním, a to jak konáním nebo nečinností, ohrožuje zákonem chráněné zájmy. Ve smyslu §29 trestního zákoníku je jím osoba, která útokem na zájem chráněný trestním zákoníkem přímo hrozí anebo jejíž útok na tento zájem trvá. Útočníkem je tedy osoba, která svým konáním nebo nečinností naplnila všechny znaky útoku. Za útočníka by však byl považován i obránce, který po odvrácení útoku přejde sám do útoku s úmyslem vyrovnat se s útočníkem (pomstít se), od něhož již žádné nebezpečí nehrozí.

Osoba oprávněná k nutné obraně

Obránce je ten, kdo svým jednáním odvrací útok na zájem chráněný trestním zákoníkem. Podmínky nutné obrany, tak jak jsou vymezeny v §29 trestního zákoníku, zahrnují nejen obranu proti útoku na vlastní zájmy chráněné trestním zákonem, ale i jednání proti útoku na zájmy chráněné trestním zákoníkem cizí. Nutná obrana se tedy připouští i u jiných než vlastních zájmů obránce. „Pomoc v nutné obraně“ je tedy sama

jednáním v nutné obraně, proto je třeba podmínky a meze pomoci v nutné obraně posuzovat jako podmínky a meze jednání v nutné obraně.

Obrana

Obranné jednání, splňuje-li podmínky nutné obrany, není protiprávní. Samotná obrana, tedy odražení útoku, může mít formu konání, ale také opomenutí (např. je-li útok veden proti osobě, které přijde na pomoc její cvičený pes, jehož tato osoba nezadrží ani neodvolá). Útok je možno odvracet vlastnoručně, s použitím nějakého předmětu, zvířete, pomocí jiné osoby nebo „živého nástroje“, ale též např. pomocí automatického obranného zařízení. Obrana musí směřovat proti útočníkovi. Je-li však útočníků více, může obrana směřovat proti kterémukoliv z nich, nikoliv jen proti hlavnímu útočníkovi.

Obrana postihuje útočníka zpravidla na jeho tělesné integritě, ale může jej postihnout i jinak (např. mu způsobit majetkovou újmu usmrcením poštvaného zvířete). Obrana je časově omezená nejdříve od okamžiku, kdy útok přímo hrozí a nejpozději do chvíle, kdy již definitivně skončil.

Jednání obránce se nemusí omezovat pouze na pasivní obranu (odražení ran, ustupování apod.), ale může být i aktivní, čímž se z obránce nestává útočník. O nutnou obranu nepůjde v případě potyčky, tzn., že pokud budou spolu dvě nebo více osob zápasit a obrana zde bude střídat útoky.

Intenzita obrany musí být natolik silná a účinná, aby byla způsobilá útok odvrátit, jinak bude neúspěšná. Použití slabší obrany by někdy dokonce mohlo zvýšit agresivitu útočníka. Intenzita obrany bude proto muset být zpravidla silnější než intenzita útoku. Na druhé straně však obrana nemá být nepoměrně a přehnaně silnější, popř. vzhledem k situaci zcela zjevně nepotřebná k odvrácení útoku. Trestní zákoník zde toleruje také ještě intenzivnější obranu, než je nezbytně nutná; meze obrany jsou dány až tím, že tato **obrana nesmí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.**

(Zdroj: Mlčák M., www.trestni.juristic.cz)

2.2 Krajiní nouze (§ 28 trestního zákoníku)

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.“ [17]

V krajní nouzi jde o přímo hrozící nebezpečí, které může být vyvoláno působením od čehokoliv, ale hlavně od přírodních sil (povodeň, požár, lavina apod.), událostí jiného charakteru (útok nepoštvaného zvířete) nebo jednáním člověka. Odvrací-li subjekt toto přímo hrozící nebezpečí, neodpovídá za škodu, kterou přitom způsobil.

Podmínky pro krajní nouzi

- Dodržení zásady subsidiarity (nemožnost odvrácení hrozícího nebezpečí jinak).
- Dodržení zásady proporcionality (škoda způsobená jednáním v krajní nouzi nesmí být stejná nebo dokonce vyšší než ta, která hrozila).
- Lze odvracet nebezpečí hrozící jak zájmům společnosti, tak jednotlivce, a to v případech ohrožení života, zdraví, svobody, majetku nebo důstojnosti.
- Lze chránit ohrožený zájem jen tím, že se obětuje jiný zájem.
- Stav krajní nouze vylučuje protiprávnost i nebezpečnost činu pro společnost.
- Jsou-li obranou zasaženy zájmy třetích osob, které nejsou útočníky, musejí být ve vztahu k nim splněny podmínky krajní nouze.
- Nelze obětovat statek cennější za statek obecně nižší hodnoty. Např. nelze obětovat lidský život k záchraně majetku.

Zatímco jednání v nutné obraně je zaměřeno vždy proti útočníkovi, jednání v krajní nouzi směřuje vždy proti někomu jinému než proti útočníkovi, tedy proti zájmům třetích osob, které stav krajní nouze nevyvolaly, ani na něm nenesly žádnou vinu. Jejich zájmy je třeba chránit více než zájmy útočníka, a proto jsou podmínky krajní nouze přísnější než u nutné obrany.

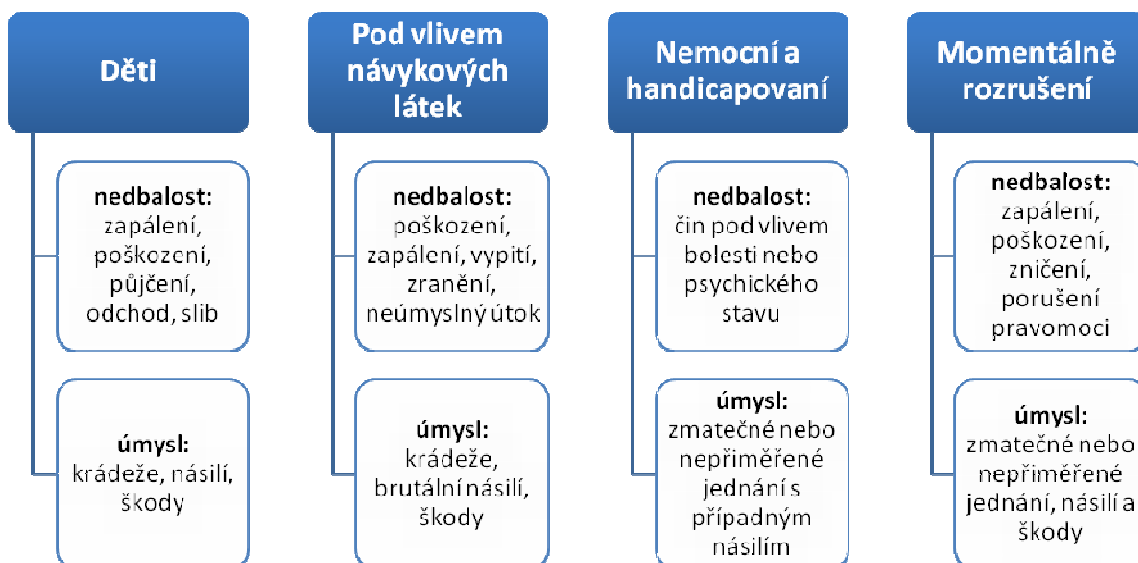
Tab. 1. Nebezpečí přímo hrozící - krajní nouze.

(Zdroj: Maláník Z., přednášky - Speciální tělesná příprava)

Příroda	Zvířata	Lidé
<ul style="list-style-type: none"> vichřice povodně požáry výkyvy počasí 	<ul style="list-style-type: none"> zranění a nemoc nebezpečí teritorium hlad mláďata 	<ul style="list-style-type: none"> úmysl nebo nedbalost: děti lidé pod vlivem návykových látek nemocní a handicapovaní škůdci a neznalí stroje, chemikálie, energie

Tab. 2. Lidé a krajní nouze.

(Zdroj: Maláník Z., přednášky - Speciální tělesná příprava)

Rozdíly mezi nutnou obranou a krajní nouzí:

- Jednáním v nutné obraně je odvrácen útok. Obvykle jde o útok osoby, ale může jít i o odvrácení útoku zvířete (např. psa), které bylo osobou poštvoáno a tedy plní její vůli.
- Jednáním v krajní nouzi je odvráceno nebezpečí, které nelze za daných okolností odvrátit jinak (např. vzniklý požár, volně pobíhající pes, který ohrožuje přítomné apod.).

- Rozdíl ve způsobeném následku – jednání v nutné obraně (odvracení útoku) připouští za určitých podmínek způsobení jakéhokoli následku (např. útočník by mohl být i usmrcen). Jednáním v krajní nouzi nesmí vzniknout stejná nebo ještě větší škoda než ta, která by neodvrácením hrozícího nebezpečí hrozila (mohla vzniknout).

2.3 Zadržení osoby podezřelé (§ 76 odst. 2 trestního řádu)

„Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.“ [16]

Členové soukromých bezpečnostních služeb nemají podle trestního zákoníku žádnou zvláštní pravomoc. Nemají totiž status veřejného činitele. Během zákroku proti lidem, které chtějí předat policii, tak musí členové ochranky vystupovat pouze jako fyzické osoby, tzn. jako každý jiný občan. Bohužel zákon již neřeší, jak zadržení provést a jak zadrženého zadržet do příjezdu policie.

Zadržení znamená zbavení pachatele na „určitou chvíli“ jeho osobní svobody. Jak to však provést? Mocenské složky jednají jednak podle ustanovení § 76 trestního řádu a také mají vytvořen služební zákon. Nemívají např. problém s přiložením pout či použitím většího počtu „živé“ síly. Občan má sice určitou volnost ve výběru těchto prostředků, avšak o to více je jeho rozhodnutí a činění zkoumáno. Nedostatek lze v tomto ustanovení spatřovat v tom, že některé okolnosti v době zadržení pachatele protiprávního jednání lze posuzovat z několika možných hledisek (např. hranice přestupku a trestného činu z hlediska způsobené škody, která po důkladném prošetření klesne). Zákon či jeho ustanovení řeší potřebné společenské vztahy, ale nechává dostatečný prostor pro výklad, který obvykle zneužijí osoby se sklonem zákon obcházet (např. slovo proti slovu).

(Zdroj: Kameník J., 2007, 56 s.)

Je důležité si uvědomit, že agresor jde do útoku bez jakýchkoliv zábran z případného právního postihu. Naopak pracovník v PKB vstupuje do konfliktu s morálními a etickými zábranami a s vědomím z možných právních následků.

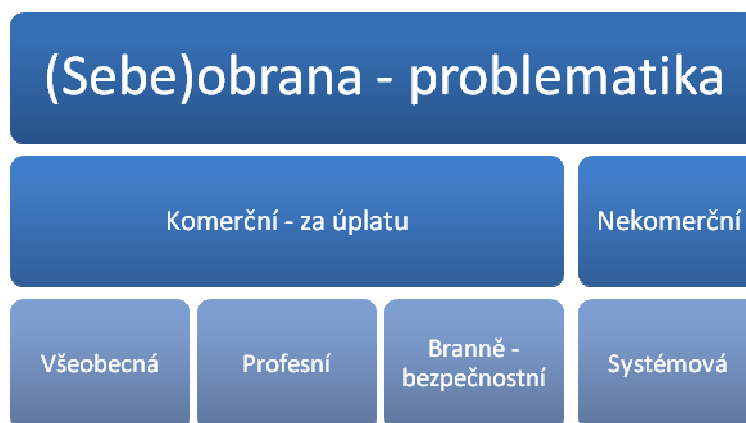
Pracovníci v PKB by měli znát zmíněné právní aspekty, neboť jsou v současné době jedinými ustanoveními, o která se lze opřít při jejich každodenní činnosti.

3 PROBLEMATIKA PROFESNÍ OBRANY

V rámci této kapitoly je popsán vztah mezi profesní obranou a sebeobranou, taktika zákroků pracovníků SBS, metoda obranných a ochranných zákroků a výuka profesní obrany.

Tab. 3. Problematika (sebe)obrany.

(Zdroj: Konečný A., www.jijitsu.707.cz)

Všeobecná (sebe)obrana

Je chápána většinou účelově jako krátkodobé cvičení (kurz) pro veřejnost, eventuelně zcela výjimečně pro školy, nebo podniky, instituce aj. Méně často je chápána a realizována účelně a výchovně. Interval obměny členů ve stálých klubech se každoročně významně snižuje (ovlivněno celospolečenskými faktory). Během roku se obmění větší část celého klubu. Dochází zde často k záměně sportu (tedy fikce reálného boje daného pravidly, kategoriemi a rovností šancí na vítězství) a sebeobranou; případně je sport prezentován i jako „sebeobranný“ systém. Cvičení je většinou prováděno amatérským způsobem.

Profesní (sebe)obrana

Platí zde v podstatě to, co pro sebeobranu všeobecnou. Většina pracovníků (vrátní, strážníci, revizoři, řidiči aj.) více méně cvičit nechce a ti, co by cvičit chtěli, většinou nemohou z různých (převážně subjektivních) důvodů. Různé firmy SBS investují mnohdy nemalé prostředky do výzbroje a výstroje svých členů, ale výcvik sebeobranu je zcela okrajovou, často ignorovanou záležitostí.

Branně – bezpečnostní (sebe)obrana

Jde o složky armády, policii, vězeňské služby aj. Platí zde většina toho, co pro sebeobranu profesní, rozdíl je v mnoha zákonných ustanoveních (veřejný činitel aj.). Výcvik je zapotřebí rozlišit dle profesí, funkcí, a podle toho co, koho, jaké techniky a jak učit.

Systémová (sebe)obrana

Je určená pro nepočetnou skupinu lidí, kteří berou sebeobranu jako způsob života (řídí se etikou, filozofií, přírodními zákony atd.). Příprava je realizována jako individuální i když ve spolupráci s dalšími subjekty (učitel, sparingové, experti aj.). Studium spolu se cvičením je jejich stálým celoživotním programem.

(Zdroj: Konečný A., www.jijitsu.707.cz)

3.1 Vztah mezi profesní obranou a sebeobranou

Profesní obrana a sebeobrana jsou dva odlišné pojmy, ale mají řadu podobných charakteristických rysů.

3.1.1 Sebeobrana

Je systém na sebe navazujících jednotlivých psychologických, strategických, taktických a technických prvků, které se provádí za účelem obrany života, zdraví, svobody (domovní a osobní), majetku svého nebo svých blízkých, proti útoku agresora, bez přístupu jeho pravidel.

Za sebeobranu lze tedy považovat vše, co činí obranu vůči útočníkovi účinnou k zabránění dalšího útoku. Probíhá v čase a prostoru, který si nevybíráme a kdy ani nečekáme, že by mohlo dojít k nějakému fyzickému konfliktu. Obsahuje širokou škálu úderů, kopů, bloků, přemístění, úhybů, hodů, pák, znehybnění, útoků na vitální body, obranu proti zbraním a využití zbraní k vlastní obraně.

(Zdroj: www.streetsurvival.cz)

3.1.2 Profesní obrana

Je vykonávána v rámci povolání v oboru PKB (jedná se o komerční profesní obranu, protipólem je státní profesní obrana, tj. policie ČR, vojenská policie, vězeňská stráž, armáda ČR, zdravotníci, hasiči atd.). Bezpečnostní pracovník obvykle provádí obranu jiné osoby či majetku, než je on sám. Obvykle chrání život, zdraví, svobodu (domovní a osobní) a majetek.

Profesní obrana obsahuje údery a kopy, hody, páčení, škrcení, útoky na vitální body a techniky znehybnění útočníka za účelem další práce s tímto útočníkem.

Tento systém sebeobrany je obohacen o propracovanou taktiku vedení obrany tak, aby se vůči útočníkovi postupovalo humánnějšími prostředky a v souladu s českým právním řádem.

(Zdroj: www.streetsurvival.cz)

Vztah mezi sebeobranou a profesní obranou

V sebeobraně chráníme sebe nebo někoho blízkého a motivem je náš vlastní zájem. Člověk vynaloží veškeré úsilí na obranu, i za cenu velkého rizika, a to proto, že je v ohrožení on nebo někdo jemu blízký. V profesní obraně chráníme někoho a něco, za což dostáváme finanční odměnu. Obrazně lze říci, že motivace na obranu bude tak vysoká, jak vysoký bude plat.

Tab. 4. Vztah mezi sebeobranou a profesní obranou

(Zdroj: vlastní)

Sebeobrana	Profesní obrana
Sebe a svoje	Někoho a něco
Vlastní zájem	Peníze

Profesní obrana i sebeobrana musí mít vždy oporu v zákoně. Není možné, aby došlo k zneužití síly nebo nacvičených postupů.

3.2 Taktika zákroků pracovníků SBS

„Pracovníci SBS se při plnění úkolů dostávají do situací, které jsou velmi různorodé, jakož kontaktu s osobami různého charakteru. Kromě osob, které se dopustí protiprávního jednání, avšak po napomenutí od něho opustí, to jsou též osoby, pro které je příznačné výtržnické chování, osoby podnapilé, osoby, které ohrožují životy a zdraví občanů apod. Rovněž tak místa výkonu služby pracovníků SBS jsou rozmanitá. Úkoly jsou plněny na místech veřejných a veřejnosti přístupných, v odlehlých místech, v denní i noční době apod.

Vzhledem k těmto skutečnostem nelze přesně stanovit přesné řešení té které situace. I když bude zakročováno ve stejnou denní či noční hodinu, proti též osobě na stejném místě, přesto zákrok bude ovlivňován faktory, které zde nebyly při zákroku předchozím. Bude zde více, či méně lidí, osoba se bude nacházet v jiném stavu, nežli při předchozím zákroku, zákrok bude prováděn v jiném počtu a složení pracovníků SBS atd.

I přesto, že každý ze zákroků je individuální a tedy neopakovatelný, lze na základě vymezení teoretických zásad, ale především pak na základě zobecnění praxí ověřených postupů a platné právní úpravy stanovit metodiku, tj. určitá pravidla postupu při provádění zákroků tak, aby tento postup:

- byl v souladu s platnými právními a interními předpisy,
- byl efektivní, tj. proveden co v nejkratším čase, co nejúčinněji a co nejmenšími nároky na síly a prostředky, jimiž pracovníci SBS disponují,
- představoval řešení, které je neoptimálnější v dané situaci.

Taktikou zákroku pracovníka SBS tedy rozumíme promyšlený a cílevědomý postup, jehož účelem je ochrana zdraví, života a majetku, jakož i jiných společenských a individuálních hodnot, jako jsou čest, vážnost, důstojnost osob apod.

Cílem volby správné taktiky zákroku je odstranění protiprávního stavu, zajištění účinné ochrany zájmů zákazníků, jejich zaměstnanců a jiných osob, včetně zajištění podmínek pro řádné vyšetření každého protiprávního jednání a provedení následných preventivních opatření.

Před provedením zákroku musí pracovník SBS přihlížet k celé řadě okolností, zhodnotit vzniklou situaci a podle toho zvolit postup při zákroku.

Jedná se především o rozhodnutí, zda zakročí, či zda bude dostačující provedení pouze určitého úkonu či jiného vhodného opatření.

Obsahem taktiky zákroku je volba správného postupu v mezích platných předpisů v dané situaci, určení prostředků, které budou při zákroku použity. Důležité je, aby pracovník SBS volil takový postup, který mu v konečném důsledku zaručuje úspěch.

To však neznamená, že zakročující pracovník SBS pokračuje stále v taktice zvolené na počátku zákroku. Zjistí-li v průběhu zákroku, že zvolená taktika není optimální, ať již na základě nepřesného rozhodnutí, či změny situace, musí urychleně přejít k jinému taktickému postupu tak, aby zákrok byl úspěšně dokončen.

Při zákroku je možné použít též vyčkávací taktiky. Tzn. postupu, kdy zakročující pracovník vyčká vhodného momentu k provedení zákroku, protože sám nemá naději na jeho úspěšné provedení a dokončení. Proto vyčká příchodu posil, sleduje osoby, vyrozumí nejbližší útvar policie apod.

Zvolením uvedeného postupu – vyčkávací taktiky, nesmí být samozřejmě porušena zásada legality zákroků, tedy povinnost zakročit, kromě uvedených možností neprovedení zákroku.

Zvolení nesprávné taktiky zákroku může mít naopak negativní následky. Může dojít k zintenzivnění narušení klidu a pořádku, k útoku na zakročujícího pracovníka SBS či útoku na životy a zdraví jiných osob.

Obecně lze říci, že volbu taktiky zákroku je nutné limitovat podle míry a intenzity protiprávního jednání osoby a podle stavu vlastních sil a prostředků, včetně možnosti zapojení a využití sil a prostředků jiných subjektů (policie, občanů apod.).

Kritéria volby taktiky zákroku

Základními kritérii pro volbu taktiky zákroku jsou:

- význam chráněného zájmu, který je narušen či ohrožen protiprávním jednáním,
- místo, čas a další okolnosti narušení veřejného pořádku či páčání jiné trestné činnosti,
- způsob a charakter protiprávního jednání,
- osoba pachatele trestného činu nebo přestupku.

Význam chráněného zájmu je posuzován z hlediska nebezpečí, které hrozí z jednání osoby (osob), proti které má být zákrok veden. Půjde-li o drobná narušení veřejného pořádku, verbální napadení občanů a další jednání, jimiž není bezprostředně ohrožen život, zdraví či majetek, bude pracovníkem SBS volen adekvátní postup i prostředky provedení zákroku.

Jiná situace bude při závažném narušení veřejného pořádku a dalších jednáních bezprostředně ohrožujících chráněné zájmy. Zde pracovník SBS nebude volit vyčkávací taktiku, ale použije takových prostředků a opatření, která byť tvrdě, avšak v souladu se zákony umožní dosáhnout cíle, sledovaného provedením zákroku.

Pro volbu taktiky zákroku je významné též místo, čas, popř. další okolnosti. Je rozdíl při volbě taktiky při zákroku na veřejnosti, tedy v místech se značným soustředěním osob, kdy je důležité odhadnout jejich možné pozitivní, ale i negativní působení. Odlišnosti jsou ve volbě taktiky na odlehlých místech, kde naopak prvek veřejnosti chybí a pracovník nemůže počítat při zákroku s podporou či pomocí jiných osob.

Rovněž způsob a charakter protiprávního jednání osob má vliv na volbu taktiky zákroku. Je rozdíl, dochází-li k rušení klidu a pořádku verbálními projevy nebo dochází-li k fyzickému napadání pracovníků SBS či jiných osob.

Velmi důležitá je volba taktiky vzhledem k osobě narušitele, a to s ohledem na jeho fyzické dispozice, věk, zdravotní stav, pohlaví atd.

Je samozřejmé, že při volbě taktiky zákroku dochází ke kombinaci jednotlivých kritérií. Stanovení všech možných variant kombinací není možné a ani účelné. Proto je důležité se zaměřit na vymezení základních zásad a postupů pracovníků SBS, které přicházejí nejčastěji v úvahu a které je bezpodmínečně nutné si teoreticky osvojit, praxí ověřit a stále zdokonalovat.“

(Zdroj: Macek; Novák, 2005, 182-184 s.)

3.3 Metoda obranných a ochranných zákroků

Nejen důležitou, ale i problematickou metodou fyzické ochrany, je metoda obranných a ochranných zákroků. V případech, kde to okolnosti případu vyžadují, by měla přijít až po neúspěšném použití slovního přesvědčování. Při uplatnění metody obranných a ochranných zákroků musí být splněny požadavky nutné obrany, popř. krajní nouze.

(Zdroj: Brabec F., 1996, 122 s.)

Pod pojmem obranný zákrok si můžeme představit aktuální řešení problému za pomoci fyzické síly, na rozdíl od ochranného zákroku, což je prevence před možným útokem.

3.4 Výuka profesní obrany

Kvalita výuky profesní obrany je závislá na vědomostech, schopnostech a dovednostech lektora profesní obrany. Dalším aspektem kvality výuky je zájem vedení společnosti o pravidelná školení svých zaměstnanců v profesní obraně.

3.4.1 Povinnosti lektora profesní obrany jsou:

- vysvětlovat teorii,
- vysvětlovat praxi,
- reagovat na dotazy,
- dohlížet na cvičení,
- sledovat přesnost cvičení,
- sledovat bezpečnost cvičení,
- sledovat bojové kvality cvičení,
- reagovat na chyby,
- hlídat to, co již bylo, co je a co bude,
- držet kontext cvičebního plánu.

3.4.2 Struktura výuky profesní obrany

Komplexní výuka profesní obrany obsahuje složky přípravy:

- kondiční,
- technickou,
- taktickou,
- psychologickou,
- komunikační,
- kombinaci všech složek.

Kondiční příprava

Tělesná zdatnost je v zásahových situacích velice důležitá. Účinné manévrování vyžaduje obratnost, vytrvalost, hbitost a přizpůsobivost. Jednou z mnoha praktik, jak si fyzickou kondici dobře udržovat, je stálé procvičování technik, což napomáhá si je dokonale zapamatovat a v reálné situaci tak provést automaticky bez dlouhého promýšlení. Pravidelným cvičením a sportováním lze získat velmi dobrou všestrannou tělesnou kondici, což současně s důsledným a častým procvičováním zvyšuje šance úspěšně zvládnout reálné konfrontace.

(Zdroj: Dostálek M., 2008, 38 s.)

Do kondiční přípravy, kromě tělesné zdatnosti, patří i znalosti protahování svalů v průběhu služby. Během statického stání či sezení bez protažení, se může bezpečnostní pracovník cítit strnule, být nesoustředěný a pociťovat bolesti zad, nohou atd.

Technická příprava

Technická příprava by se měla zabývat rozvojem, zdokonalením a upevněním technických prvků. Měla by brát v úvahu jednoduchost, malý počet dovedností, standardnost provedení a charakter podmínek bojových situací s ohledem na cílovou skupinu.

Části technické přípravy:

- nácvik pádů (dopředu, dozadu, do boku),
- nácvik základních technik (obrana proti nejčastějším útokům...),
- obranná situace bez trvalého kontaktu (úder, kop...),
- obranná situace s trvalým kontaktem (škrčení, držení...),
- techniky donucovací (zrušení pasivního odporu, odvedení...).

Taktická příprava

Taktická příprava je proces osvojování a zdokonalování vědomostí, dovedností, schopností a postupů, které umožní v profesní obraně vybírat v každé situaci optimální řešení a toto řešení efektivně prakticky uskutečňovat.

Podstatnými atributy taktické přípravy jsou taktické znalosti a zkušenosti, jejichž úroveň podmiňuje pochopení, analýzu a adekvátnost odpovědí na vzniklé situace.

Taktická příprava by měla probíhat v tréninkovém procesu současně s přípravou kondiční, technickou či psychickou, měla by směřovat k rozvoji tvůrčích schopností cvičence.

Taktická příprava obsahuje modelové situace, které jsou charakterizovány řadou konfliktních situací, které musí cvičenec sledovat, vnímat, reagovat na ně výběrem optimálního řešení a toto řešení v řadě případů co nejrychleji realizovat.

Psychologická příprava

Psychologická příprava je o to složitější, že neexistuje jednoduchý návod na to, jak psychicky zvládnout sebeobraně situace. Sebelepší trénink nikdy nenahradí zkušenost při řešení reálné situace. Je povinností každého učitele a instruktora sebeobrany, aby se snažil maximálně přibližovat výuku k řešení reálných konfliktních situací. Je třeba hledat a nacházet metody a postupy psychologické přípravy, které využijí technickou a taktickou část výuky, podpořenou dobrou kondicí, ke zvládnutí skutečných konfliktů reálného života.

(Novák M., 2007, 30, 31 s.)

Komunikační příprava

Užití verbální komunikace:

- zhodnotit a zklidnit situaci,
- hovořit klidným hlasem, i když je situace velmi vážná,
- volit a používat správná slova,
- tón hlasu by měl být sladěn se slovy,
- nelhat,
- použít argumenty (pokud jsou),
- být asertivní,
- nevystavovat se zbytečně do nebezpečí.

(Zdroj: Černý J., 2003, 153 s.)

3.4.3 Příslušenství pro trénink

Pro zkvalitnění a přiblížení reálné situace se využívají různé tréninkové pomůcky. Pro nácvik kopů a úderů se využívají různé druhy úderových bloků a lap. Při tréninku obrany proti různým druhům zbraní se využívají cvičné zbraně. Během nácviku jsou používány tréninkové obušky, tonfy atd. K výcviku, při kterém je možno trénovat téměř na plný kontakt, se využívá ochranný oblek nazývaný Redman (popř. Blackman). „Výhodou obleku je omezení vážného zranění oblečeného figuranta, i když jsou techniky na něj prováděné takřka se 100% razancí. Jelikož tento ochranný oblek značně redukuje náraz a energii úderů, musí být figurant velmi dobře seznámen a instruován s cílem nácviku. Musí adekvátně reagovat na použité techniky.“ [13]

Obr. 1. Redman.

(Zdroj: www.hayashi.cz)

Je zapotřebí rozlišovat pojmy, jako jsou: bojová umění, sebeobrana, profesní obrana, útok, protiútok, sport, etika, dále kvalifikovaný cvičitel sebeobrany, trenér sportů aj.

Problematiku profesní obrany by bylo možno redukovat na jediný úder pěstí nebo seknutí obuškem. Byl by zde ovšem velký problém právní a také motivace cvičících z dlouhodobějšího hlediska není ničím pokrytá.

(Zdroj: Konečný A., www.jijitsu.707.cz)

Není možné si plést profesní obranu se sportem, kde se vyskytují kategorie, pravidla, rozhodčí, rovné šance atd.

4 FYZICKÁ OCHRANA V RŮZNÝCH PODMÍNKÁCH PKB

Fyzická ochrana je tvořena systémem technických, organizačních a režimových opatření zabraňujících neoprávněnému nakládání s majetkem (neoprávněné užívání, poškození, zničení nebo zcizení hmotného a nehmotného majetku), nebo směřujících k zajištění bezpečnosti osob.

Každé odvětví fyzické ochrany má rozdílné úkoly a typy hrozeb. Kromě hrozeb přímých, jako jsou různé fyzické útoky na pracovníka fyzické ochrany (úder, kop, odstrčení atd.), mohou nastat hrozby nepřímé, které z pravidla přechází v hrozby přímé. Např. bezpečnostní pracovník spatří narušitele, jak přelézá plot a dostává se na sportovní akci bez vstupenky a patřičné kontroly. Při snaze o vyvedení z areálu zde existuje riziko přímé konfrontace.

Obr. 2. Fyzická ostraha.

(Zdroj: www.westsecurity.cz)

4.1 Bezpečnostní dohled

Bezpečnostní dohled zahrnuje ochranu hotelů, restaurací, heren, kasin a jiných zábavních provozů, dále ochranu a ostrahu kulturních a sportovních akcí, obchodů a obchodních domů.

4.1.1 Ochrana hotelů a restaurací. Heren, kasin a jiných zábavních provozů

Strážní

Strážní dbají na dodržování a kontrolují dodržování veřejného pořádku a bezpečnosti v hotelu, restauračních provozech, zábavních provozech a dalších provozních prostorech těchto zařízení.

Základní úkoly:

- Zabraňují ve vstupu podnapilým osobám do restauračních a zábavních zařízení.
- Zabraňují ve vstupu neoprávněným osobám do provozních částí těchto zařízení.
- Ve spolupráci s pracovníkem recepce zabraňují neoprávněnému vstupu osob do hotelových prostor.
- Dohlíží na veřejný pořádek v těchto prostorech a činí opatření proti výtržnostem a neslušnému chování v těchto prostorech.
- Dohlíží na ochranu majetku hotelu a dalších prostor, včetně osobního majetku hotelových hostů a návštěvníků restauračních a zábavních provozů.
- Při zjištění proti právní činnosti (výtržnosti, napadání hostů, krádeže, poškozování majetku apod.) činí opatření ke zjištění a zajištění pachatele a jeho předání orgánům Policie ČR, popřípadě městské policii.
- Zabezpečují ochranu parkovišť v bezprostřední blízkosti hotelu, restauračních a zábavních provozů.
- Při oznámení trestné činnosti (krádeže, ublížení na zdraví apod.) provádějí opatření k zajištění místa činu, zajištění svědků a potřebná opatření k odvrácení škody do příjezdu orgánů policie.
- Plní další úkoly dle pokynů vedení soukromé bezpečnostní agentury nebo jimi zmocněných osob, jako například osobní ochranu významných hotelových hostů apod.

Typy hrozeb:

- slovní útoky,
- údery,
- kopy,
- odstrčení,
- úchop,
- napadení bodnými či sečnými zbraněmi,
- napadení zbraněmi vedenými úderem (např. obušek).

Recepční

Zpravidla je první osobou, se kterou klient jedná po příchodu do podniku. Musí být komunikativní a vstřícný. Do jeho kompetencí spadá nejen dohled nad bezpečností v objektu a dodržování pravidel návštěvního řádu budov, ale také navigace návštěvníků.

Typy hrozeb:

- údery,
- odstrčení,
- úchopy.

4.1.2 Pracovníci pro bezpečnost dveří (vchodů), ochrany a ostrahy kulturních a sportovních akcí

Jedná se o služby spojené s udržením pořádku a bezpečnosti na koncertech, open air festivalech, fotbalových a hokejových utkání a podobných akcích.

Základní povinnosti:

- Dohlížejí na dodržování veřejného pořádku při sportovní či kulturní akci.
- Zabraňují návštěvníkům sportovních či kulturních akcí ve vstupu do míst nesloužící divákům.
- Kontrolují, aby fanoušci sportovních či kulturních akcí nepřinášeli nedovolené předměty (dělobuchy, zbraně a jiné předměty sloužící k narušení akce).
- Poskytují ochranu sportovcům příslušné akce, účinkujícím kulturních akcí a pořadatelům.
- Zabezpečují ochranu majetku před poškozováním a rozkrádáním v místě pořádání sportovní či kulturní akce.
- Provádějí typování kapesních zlodějů a zabraňují jim v jejich činnosti.
- Dle požadavků pořadatele akce provádějí ochranu a ostrahu parkovišť před krádežemi vozidel, vykrádáním vozidel či jejich jiným poškozováním a dohlížejí na veřejný pořádek na těchto parkovištích.

Typy hrozeb:

- odstrčení,
- úchop,
- slovní útoky,
- házení předmětů,
- napadení zbraněmi vedenými úderem (např. obušek),
- napadení bodnými či sečnými zbraněmi,
- údery,
- kopy.

4.1.3 Ochrana obchodů a obchodních domůZákladní úkoly:

- Zajišťují ochranu majetku a osob.
- Kontrolují a provádějí dohled nad dodržováním veřejného pořádku a norem občanského soužití, slušného chování a tzv. dobrých mravů v obchodě a provádějí opatření k zabránění v jejich narušování.
- Kontrolují a provádějí dohled, aby nedocházelo k rozkrádání zboží a jiného majetku obchodní firmy.
- Kontrolují, aby do provozních (mimo obchodních) prostor obchodu či obchodního domu nevstupovaly nepovolané osoby a zabraňují jejich neoprávněnému vstupu.
- Provádějí typování kapesních zlodějů a opatření proti kapesním krádežím a k zadržení kapesních zlodějů.
- Při zjištění trestného činu či přestupku provedou opatření k zadržení pachatele, zjištění svědků, zajištění věcí pocházejících z protiprávní činnosti a zajištění místa činu.
- Dohlížejí a zabezpečují bezpečnost pokladen proti nebezpečí krádeže nebo loupeže.

Detektiv v obchodě

Zajišťuje ochranu majetku a osob v obchodech, obchodních centrech, na výstavách, veletrzích apod. zpravidla skrytým či poloskrytým způsobem. Pro lepší splynutí s okolím nepracuje v uniformě. V případě podezření na zaměstnaneckou kriminalitu pak může jít

o infiltrovanou osobu přímo do vnitřní struktury společnosti, která se pohybuje mezi zaměstnanci.

Typy hrozeb:

- údery,
- kopy,
- vyškubnutí z úchopu,
- sražení,
- ohnání,
- odstrčení.

(Zdroj: Brabec F., 1995)

4.2 Bezpečnostní ochranný doprovod

Bezpečnostní ochranný doprovod se skládá z ochrany osob a zásilek.

4.2.1 Ochrana osob – osobní ochrana (bodyguarding)

Bodyguard je především bezpečnostní specialista s velmi širokým záběrem působnosti přes používání zbraní, bojových systémů, řízení všech druhů dopravních prostředků, ale především expert na bezpečnostní problematiku, první pomoc, krizová a komunikační řešení a jednání. Základem práce bodyguarda je předejít případným hrozbám a vyhnout se napadení chráněné osoby.

Obr. 3. Bodyguarding.

(Zdroj: www.specialservis.cz)

Při ochraně osob pracovníci ochrany plní zejména tyto úkoly:

- Zabraňují napadení osoby, které je poskytována ochrana.
- Zabraňují tomu, aby byla ochraňovaná osoba obtěžována.
- Zabraňují tomu, aby byla ochraňovaná osoba okradena.
- Dohlížejí na celkovou ochranu osoby a jejího majetku.
- Plní další úkoly dle požadavků ochraňované osoby.

Základní dovednosti bodyguarda:

- předcházení a řešení konfliktů,
- bezpečnostní doprovody,
- řízení vozidel,
- komunikační prostředky a vyhledávání elektronických zařízení,
- vyhledávání nástražných výbušných systémů,
- první pomoc.

Ochrana osob a majetku je různorodý obor, který vyžaduje multifunkční výcvik i vzdělávání.

Právo

Základním předpokladem efektivní práce ochránce je znalost práva země, ve které působí. Znalosti právního rámce výkonu činnosti bezpečnostních služeb, právního řádu upravující povinnosti a práva vzhledem k ochraně života, zdraví, majetku a jiných oprávněných práv klienta nebo osoby ochránce jsou bezpodmínečnou nutností pro výkon služby. Neznalost právní úpravy může přinést ochránci nebo klientovi řadu problémů a tím ohrozit bezpečnostní opatření nebo obchodní vztah s klientem.

Bezpečnostní strategie

Bezpečnostní strategie je jednou z nejdůležitější avšak dost opomíjenou částí práce osobního strážce. Strategie je převážně teoretická disciplína, která koncepčním systémem tvoří ochranu důležité osoby a jejich jednotlivých částí. Bezpečnostní strategie obsahuje

preventivní, proaktivní, zpravodajské a organizační postupy, kterými se musí tým osobních strážců co nejpřesněji řídit při provádění ochranných opatření.

Společenské chování

Osobní strážci se velmi často pohybují na významných akcích a společenských setkáních, kde je nutno pohybovat se přirozeně a splynout s davem. Neslušné nebo společensky nevhodné chování ochránce by mohlo ohrozit nejen klienta, ale i v některých případech reputaci společnosti nebo státu. Mezi základní znalosti z oboru společenského chování patří zejména stolování, oblékání, diplomatický protokol nebo průběh slavnostních obřadů.

Základy psychologie a krizové komunikace

Práce osobního strážce je především zaměřena na včasné rozpoznání útoku a preventivní opatření. Ochránci musí umět odhadnout z chování a vystupování osob jejich pocity a detekovat osoby, které by mohly vyvolat problémy a takovýmto osobám věnovat zvýšenou pozornost. Včasným vyhodnocením a adekvátní reakcí může zkušený ochránce agresora od útoku odradit nebo ho předem znemožnit.

První pomoc

Znalost a praktická dovednost poskytnutí první pomoci je velice důležitá. Osobní strážce musí umět poskytnout první pomoc a ošetření nejen při zranění klienta a následně po útoku, ale i při autonehodě, nebo zdravotní příhodě klienta či jeho okolí.

Pyrotechnika

Osobní strážci by měli vědět, jak výbušné nálože najít, vydedukovat, kam je teroristé a atentátníci obvykle umísťují (aby byl jejich účinek co nejničivější) a umět poznávat různé typy iniciačních systémů, které mohou být použity. Členové ochranného týmu si rovněž musí být vědomi rozdílu mezi továrně vyráběnými náložemi, jako jsou například vojenské miny, granáty nebo trhavy pro průmyslové využití, a amatérsky zhotovenými bombami, které mohou být zkonstruovány z plastických nebo „podomácku“ zhotovených náloží s časovacím zařízením koupeným v běžných obchodech. Nelze předpokládat, že osobní strážci jsou zároveň experti v oboru likvidace výbušného arzenálu, proto samotné zneškodnění musí být vždy prováděno zkušeným pyrotechnikem.

Používání komunikační a speciální techniky

Vzájemná komunikace mezi členy týmu je velmi důležitá, proto musí být spolehlivá a hlavně bezpečná. Komunikační techniku je nutné umět nejen skvěle ovládat, ale také ji specifickým způsobem využívat v praxi. Základním pravidlem bezpečné komunikace je ověřování, používání hesel, předdefinovaných pojmů a reakcí. Při ochraně důležitých osob se využívá široké spektrum speciální techniky, jako jsou rušičky spojení, detektory pohybů, kamerové systémy, detektory optických zařízení, přístrojů na vyhledávání odposlechů atd. I přesto, že v týmu mohou být k dispozici specialisté na tuto techniku, musí ochránci znát minimální základy obsluhy těchto zařízení.

Řízení vozidel

Řízení je jednou ze základních činností, které musí bezpodmínečně každý osobní strážce umět bez ohledu na to, zda vykonává funkci řidiče či nikoliv. Výcvik v řízení se skládá z několika faktorů – řízení speciálních vozidel (opancěřovaná vozidla nebo limuzíny mají zpravidla jiné jízdní vlastnosti), standardních operačních postupů pro vystupování, nastupování klienta a průběh jízdy, dále jízdy v koloně, školy smyku, ofenzivní a defenzivní jízdy.

Boj z blízka

Sebeobrana, boj beze zbraně a boj zblízka, zahrnuje výcvik použití chvatů, hmatů, úderů, kopů, ale i obranných nebo donucovacích prostředků a použití improvizovaných zbraní. Do sebeobrany dále patří boj s nožem a obrana proti němu, obrana proti střelným zbraním a jejich odebírání. Sebeobrana, kterou používají ochránci, musí být velmi reálná a variabilní. Při ochraně klienta musí bodyguardi volit různou intenzitu obrany tak, aby adekvátním způsobem reagovali na útok.

Střelba

Důležitost umění přesné střelby je dána samotným použitím střelných zbraní. Osobní strážci si nemohou dovolit v případě ohrožení minout cíl a už vůbec ne zasáhnout nevinné osoby. Návikem je nutno zafixovat přesnou, bezpečnou a rychlou střelbu v ochranném týmu, krizových situacích a při ochraně klienta. Návik je nutno provádět s nejrůznějšími zbraněmi tak, aby ochránci byli schopni manipulovat a bezpečně střílet z kterékoliv zbraně.

Se základním držením pistole „obouruč“ osobní strážci nevystačí. Je nutné právě tak dobře střílet i jednou rukou, také s použitím „slabší“ ruky a od boku. Ochránce se musí ve střelbě cvičit tak, aby zasáhl pouze správný cíl a ostatní vynechal, což se vztahuje k samotné povaze jeho práce, protože obvykle v okamžiku ohrožení bývá obklopen davem.

Taktika

Při nácvičku taktik je nutno se naučit způsobu ochrany klienta za různých situací a při krizových událostech, dále různým způsobům evakuace chráněnce a reakcím na případný útok nebo hrozbu. Po nacvičení doprovodu klienta je nutno spojit naučené dovednosti z ostatních výcvikových fází a secvičit je v dokonalou souhru celého týmu. Tato fáze výcviku je nejdůležitější, ale také nejnáročnější a její nacvičení trvá nejdéle.

Bezpečnostní plánování

Podstatným prvkem ochrany osob je příprava bezpečnostních plánů. Umět naplánovat pracovní den klienta nebo pracovní cestu spolu s ochrannými opatřeními, ubytováním, dopravou, jídlem a dalšími nezbytnými podrobnostmi, je neodmyslitelnou součástí dovedností, které si musí každý dobrý ochránce osvojit.

(Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Bodyguard>)

Typy hrozeb:

- slovní útoky,
- házení předmětů,
- napadení zbraněmi vedenými úderem (např. obušek),
- napadení bodnými či sečnými zbraněmi,
- napadení ukrytými střelnými zbraněmi,
- útok vedený autem nebo kolonou aut,
- útok vedený výbušninou,
- střelba ze zálohy,
- napadení biologickými nebo chemickými látkami,
- únos.

4.2.2 Ochrana zásilek - přeprava finanční hotovosti a jiných cenností

Základní úkoly pracovníků:

- převzetí zásilky,
- transport,
- předání zásilky.

Pro přepravu peněžních, hotovostních či jiných cenností jsou určováni zvláště zkušení a vycvičení pracovníci SBS, s povolením pro nošení střelné zbraně a ovládající sebeobrané prvky.

Pracovníci jsou povinni:

- ovládat přidělenou zbraň,
- znát, ovládat a dodržovat právní normy, také pravidla pro použití zbraně a dalších věcných bezpečnostních prostředků,
- znát a ovládat taktiku činnosti v různých mimořádných a složitých situacích (jako je napadení atd.).

Typy hrozeb:

- napadení zbraněmi vedenými úderem (např. obušek),
- napadení bodnými či sečnými zbraněmi,
- napadení ukrytými střelnými zbraněmi,
- útok vedený autem nebo kolonou aut,
- útok vedený výbušninou,
- střelba ze zálohy,
- strhnutí,
- zkopání,
- údery.

4.3 Ochrana dopravně komunikačních uzlů a zařízení (autobusová a vlaková nádraží, metro apod.)

Základní úkoly:

- Provádí kontrolu a dohled nad dodržováním veřejného pořádku, bezpečnosti, občanského soužití, dobrých mravů a slušného chování v prostorech komunikačně dopravních zařízení a uzlů a v jejich bezprostředním okolí.
- Provádí kontrolu a dohled nad tím, aby nepovolané osoby nevstupovaly do provozně technických a dalších prostor určených pouze pro zaměstnance nebo přímo vymezený okruh oprávněných osob, dále nepovolaným zabraňuje ve vstupu či vjezdu do objektu.
- Zabezpečuje ochranu provozních pracovníků a cestujících před napadením a jinými neoprávněnými útoky.

Typy hrozeb:

- údery, kopy,
- vyškubnutí z úchopu,
- sražení,
- ohnání.

4.4 Ochrana majetku a osob při ostraze objektů

Základní úkoly pracovníků:

Zabraňují:

- rozkrádání, ztrátě, zneužití, poškození a zničení majetku,
- neoprávněnému vstupu osob nebo neoprávněnému vjezdu dopravních prostředků do střeženého objektu nebo prostoru.

Kontrolují:

- přicházející a odcházející osoby,
- vyjíždějící a vyjíždějící dopravní prostředky.

A to především za účelem zjištění, zda není neoprávněně vyvážen, nebo vynášen majetek, jehož ostraha a ochrana je prováděna.

Typy hrozeb:

- údery,
- kopy,
- vyškubnutí z úchopu,
- sražení,
- ohnání.

4.5 Výjezdové a zásahové skupiny

Jedná se o formu fyzické ochrany uskutečňovanou v návaznosti na zabezpečení ochrany a ostrahy majetku a osob (objektu) elektronickými zabezpečovacími systémy.

Obr. 4. Zásahová skupina.

(Zdroj: www.specialservis.cz)

Po příjezdu na určené místo, z něhož došel signál o narušení objektu, je hlídka povinna provést:

- Opatření k zadržení pachatele vloupání do objektu nebo jiného narušení v souladu s § 76 odst. 2 trestního zákoníku.
- Provést opatření ke zmírnění následků (škod).
- Zajistit objekt proti následnému narušení a dalším škodám.
- Provést kriminalistické zajištění místa činu z hlediska nepoškození kriminalistických stop a zajištění místa pro potřeby pracovníků Policie ČR.
- Vyhledat možné svědky případu a zjistit jejich totožnost.
- Vyrozumět dispečera o stavu na místě zásahu a jeho prostřednictvím zajistit přítomnost majitele objektu či jeho odpovědného zástupce.

- Střežit narušený objekt do příjezdu orgánů policie.

Do zásahové skupiny pro zabezpečení výjezdů k případům narušení objektů zabezpečených elektronickými systémy proti vloupání, pro hlášení požárů apod., jsou vybíráni a zařazováni nejzkušenější pracovníci, mající předpoklady:

- rychlého rozhodování,
- základních znalostí kriminalistiky,
- vysokou úroveň právního vědomí a znalosti právní problematiky apod.,
- umění řešit mimořádné situace,
- umění pracovat ve stresu a v časové tísní,
- vysokou fyzickou zdatnost,
- znalost metodiky zásahu,
- přehled a zkušenost při používání zbraní a ostatních donucovacích prostředků,
- umění komunikace,
- psychická odolnost,
- disciplinovanost.

Typy hrozeb:

- napadení zbraněmi vedenými úderem (např. obušek),
- napadení bodnými či sečnými zbraněmi,
- napadení ukrytými střelnými zbraněmi,
- útok vedený autem nebo kolonou aut,
- střelba ze zálohy,
- údery,
- kopy,
- stržení.

(Zdroj: Brabec F., 1995)

Pracovníci PKB bývají často velmi dobře vybaveni technikou a zbraněmi, ale chybí jim pravidelná konfrontace s lidským faktorem v oblasti sebeobrany, psychologie, taktiky, jednání s lidmi, praxe (sebe)obrany atd.

5 KVALIFIKACE LEKTORŮ PROFESNÍ OBRANY

5.1 Vzdělávací kurzy

Žadatelé musí úspěšně absolvovat vzdělávací kurz příslušné kvalifikace a získat tak instruktorskou licenci.

Budoucí lektor musí projít kurzem instruktorů sebeobrany (profesní obrany), který trvá několik dní. Cílem programu je získání pedagogických a praktických kompetencí instruktora pro vedení výuky sebeobrany (profesní obrany) a sebeobraných technik, obrany proti aktivnímu útoku a pasivnímu odporu, tvorby tréninkových jednotek a tréninkových plánů, dále pak organizování tělovýchovného procesu. Cílem těchto kurzů není naučit instruktory dovednostem sebeobrany a profesní obrany, ale přesvědčit se, zda těmito dovednostmi disponují.

Kurz pro získání státního osvědčení nabízí např. firma Security System, která je akreditována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy k udělování osvědčení: Cvičitel sebeobrany. Absolvovat lze v Milovicích, ale po dohodě lze kurz uspořádat na místě zvoleném žadatelem.

Další možností získání odborné kvalifikace je absolvovat kurz v Budo centru Olomouc, což je nezávislá soukromá škola pořádající kvalifikační kurzy pro cvičitele sebeobrany s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Budo centrum Olomouc nabízí tyto stupně kvalifikace:

- **III. třída cvičitel** – kvalifikace je prováděna pod záštitou Svazu Ji-Jitsu Moravy.
- **II. třída cvičitel** – kvalifikace má akreditaci Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy, provádí, Budo centrum Olomouc.
- **I. třída cvičitel** – kvalifikace probíhá jako vysokoškolský kurz pod patronací Univerzity Palackého, Fakulty tělesné kultury a Budo centrum Olomouc.
- **DCv** – (diplomovaný cvičitel) kvalifikace probíhá jako vysokoškolský kurz pod patronací Univerzity Palackého.

(Zdroj: www.jijitsu.707.cz)

Tab. 5. Kvalifikační aj. požadavky na cvičitele sebeobrany

(Zdroj: www. jijitsu.707.cz)

Ukazatel	III. třída	II. třída	I. třída	DCv
Věk kandidátů	18 let	18 let	18 let	18 let
Výpis z rejstříku trestů	ano	ano	ano	ano
Praxe v sebeobraně, atd.	1 rok	2 roky	3 roky	4 roky
Kvalifikační předpoklady	nejsou stanoveny	nejsou stanoveny	maturita	maturita + absolvování I. třídy
Přijímací řízení	ne, pouze pohovor	ano	ano	ne
Rozsah kurzu	4 dny / 20 hodin	13 dní / 150 hodin	27 dní / 520 hodin	27 dní / 520 hodin
Stručný obsah školení příslušného kurzu	minimalistické základy cvičitelství	schopnost založit a vést samostatně profesionální klub sebeobrany	TV management podrobně, teorie útoku a obrany, pedagogika aj.	Psychologie, §§ biomedicínské základy sebeobrany, taktika, strategie, operace, etika atd.
Závěrečná písemná práce	20 stran	30 stran	40 stran	50 stran a více

Celý cyklus návazného vzdělávacího programu cvičitelství může být zahájen II. třídou (III. třída může být vynechána), tato II. třída je v současné době podmínkou pro získání živnostenského listu.

5.2 Živnostenský list

Pro získání živnostenského listu „Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti – cvičitel sebeobrany“ se odborná způsobilost dokládá:

- dokladem o ukončení vysokoškolského vzdělání ve studijním programu a studijním oboru zaměřeném na tělesnou kulturu, tělovýchovu a sport, nebo
- dokladem o ukončení vyššího odborného vzdělání v oboru vzdělání zaměřeném na tělesnou kulturu, tělovýchovu a sport, nebo
- osvědčením o rekvalifikaci nebo jiným dokladem o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaným zařízením akreditovaným podle zvláštních

právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována.

(Zdroj: www.msmt.cz)

Pro získání živnostenského listu „Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti – cvičitel sebeobrany“ mi přijde rozumné splnění třetího bodu odborné způsobilosti, namísto bodu jedna a dva, kde žadatel nemusí profesní obranu vůbec absolvovat.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 VÝCVIK V PROFESNÍ OBRANĚ PRACOVNÍKŮ PKB

Každá forma fyzické ochrany by měla mít výcvik v profesní obraně přizpůsobený tak, aby v něm byly zahrnuty techniky na nejpravděpodobnější možné způsoby útoků na pracovníka fyzické ochrany, se kterými se mohou setkat při výkonu služby. Dále by mělo školení obsahovat odváděcí, znehybňující, poutací aj. techniky. Do výcviku profesní obrany by měla být zahrnuta výzbroj pracovníka fyzické ochrany, která je využívá při výkonu služby. V neposlední řadě do výcviku profesní obrany patří taktické postupy a komunikační dovednosti využívané při zákrocích.

Kapitoly níže doporučují techniky profesní obrany jednotlivým odvětvím fyzické ochrany s případnými taktickými postupy.

6.1 Bezpečnostní dohled

Zabezpečuje ho pracovník fyzické ochrany v objektu či prostoru, a to obvykle uvnitř chráněného objektu buď jako celoplošný dohled nebo jako dohled nad vyčleněnými prostory, místy, budovami a jinými objekty uvnitř celkově střeženého objektu.

6.1.1 Ochrana hotelů a restaurací. Heren, kasin a jiných zábavních provozů

Strážní

Profesní obrana:

- odváděcí, znehybňující a poutací techniky,
- obrana proti chladným zbraním,
- obrana proti více než jednomu útočníkovi,
- obrana proti úderům a kopům,
- obrana proti držení za zápěstí, paži, rameno,
- zadržení pachatele při vloupávání do vozidla.

Obušek, tonfa:

- správný úchop obušku, tonfy,
- nošení a tasení (vysunutí, zasunutí),
- základní postoje a pohyb se zbraní,

- základní údery a kryty,
- vyváděcí (předváděcí) a znehybňující techniky.

Recepční

Profesní obrana:

- obrana proti různorodému držení (za zápěstí, paži, rameno, límec atd.),
- obrana proti škrcení a rdoušení,
- obrana proti úderům.

6.1.2 Pracovníci pro bezpečnost dveří (vchodů), ochrany a ostrahy kulturních a sportovních akcí

Profesní obrana:

- odváděcí, znehybňující a poutací techniky,
- speciální techniky kopů a úderů pro reálný boj,
- obrana proti dvěma útočníkům,
- obrana proti skupině útočníků,
- obrana proti různorodému držení (za zápěstí, paži, rameno, límec atd.),
- obrana proti úderům a kopům,
- obrana proti chladným zbraním,
- sebeobrana u zdi,
- výuka boje na zemi.

Obušek, tonfa:

- správný úchop obušku, tonfy,
- nošení a tazení (vysunutí, zasunutí),
- základní postoje a pohyb se zbraní,
- údery a kryty (základní i pokročilejší verze),
- vyváděcí (předváděcí) a znehybňující techniky,
- ucelené bojové kombinace.

Taktické postupy:

- metody zajišťování prostoru,
- boj proti skupině útočníků za pomoci modelových situací.

6.1.3 Ochrana obchodů a obchodních domů

Profesní obrana:

- odváděcí, znehybňující a poutací techniky,
- obrana proti úderům a kopům,
- obrana proti chladným zbraním,
- obrana proti odstrčení, sražení.

Obušek, tonfa:

- správný úchop obušku, tonfy,
- nošení a tasení (vysunutí, zasunutí),
- základní postoje a pohyb se zbraní,
- vyváděcí (předváděcí) a znehybňující techniky.

Detektiv v obchodě

Profesní obrana:

- odváděcí, znehybňující a poutací techniky,
- obrana proti úderům a kopům,
- obrana proti chladným zbraním,
- obrana proti odstrčení, sražení.

6.2 Bezpečnostní ochranný doprovod

Doprovody mohou být realizovány pěším způsobem nebo doprovodným vozidlem.

6.2.1 Ochrana osob – osobní ochrana (bodyguarding)

Profesní obrana:

- odváděcí, znehybňující a poutací techniky,

- speciální techniky kopů a úderů pro reálný boj,
- obrana proti dvěma útočníkům,
- obrana proti skupině útočníků,
- obrana proti úderům a kopům,
- obrana proti chladným zbraním,
- vitální body, účinnost a následky, likvidační techniky,
- obrana proti střelným zbraním,
- obrana proti útoku holí nebo obuškem,
- obrana v autě (napadením se zbraní i beze zbraně, z venku - ze strany spolujezdce, ze zadu, ze strany řidiče atd., využití vozidla při boji se skupinou).

Obušek, tonfa:

- správný úchop obušku, tonfy,
- nošení a tasení (vysunutí, zasunutí),
- základní postoje a pohyb se zbraní,
- takticko-preventivní kroky,
- kompletní výcvik zacházení s obuškem nebo tonfou,
- vyváděcí (předváděcí) a znehybňující techniky,
- ucelené bojové kombinace.

Taktické postupy:

- střelecká příprava,
- obranné řízení vozidla,
- metody zajišťování prostoru,
- boj proti skupině útočníků za pomoci modelových situací,
- technické prostředky, výstroj, výzbroj a její využití,
- taktické postupy při jízdě v koloně.

6.2.2 Ochrana zásilek – přeprava finanční hotovosti a jiných cenností

Profesní obrana:

- základy odváděcích, znehybňujících a poutacích technik,

- obrana proti chladným zbraním,
- obrana proti dvěma útočníkům,
- obrana proti skupině útočníků,
- obrana proti úderům a kopům,
- obrana proti střelným zbraním,
- obrana v autě (napadením se zbraní i beze zbraně, z venku - ze strany spolujezdce, ze zadu, ze strany řidiče atd., využití vozidla při boji se skupinou).

Obušek, tonfa:

- jednotlivé údery a kryty,
- ucelené bojové kombinace.

Taktické postupy:

- boj proti skupině útočníků za pomoci modelových situací,
- střelecká příprava,
- bojové využití transportního vozidla,
- taktické postupy při jízdě v koloně,
- zásady při převozu cenin,
- převzetí zásilky,
- taktika transportu a předání zásilky,
- modelové situace přístupu k objektu, pohybu v něm, pohybu a chování na trase přepravy,
- taktika zásahu proti pachateli.

6.3 Ochrana dopravně komunikačních uzlů a zařízení (autobusová a vlaková nádraží, metro apod.)

Profesní obrana:

- základy odváděcích, znehybňujících a poutacích technik,
- obrana proti úderům a kopům,
- obrana proti chladným zbraním,
- obrana proti odstrčení a sražení.

Obušek, tonfa:

- správný úchop obušku, tonfy,
- nošení a tasení (vysunutí, zasunutí),
- základní postoje a pohyb se zbraní,
- vyváděcí (předváděcí) a znehybňující techniky.

Taktické postupy:

- boj proti skupině útočníků za pomoci modelových situací.

6.4 Ochrana majetku a osob při ostraze objektů

Profesní obrana:

- odváděcí, znehybňující a poutací techniky,
- obrana proti úderům a kopům,
- obrana proti chladným zbraním,
- obrana proti odstrčení a sražení,
- zadržení pachatele při vloupávání do vozidla.

Obušek, tonfa:

- správný úchop obušku, tonfy,
- nošení a tasení (vysunutí, zasunutí),
- základní postoje a pohyb se zbraní,
- vyváděcí (předváděcí) a znehybňující techniky.

Taktické postupy:

- metody zajišťování prostoru,
- boj proti skupině útočníků za pomoci modelových situací.

6.5 Výjezdové a zásahové skupiny

Výjezdová (zásahová) skupina či hlídka (popř. i jednotlivý pracovník) podle stupně rizika vyjíždí (odchází) na místo předpokládaného narušení na podkladě informací

(signálu) o narušení z elektronického zabezpečovacího systému, popř. z pultu centralizované ochrany.

Profesní obrana:

- odváděcí, znehybňující a poutací techniky,
- speciální kopy a údery pro reálný boj,
- výuka boje na zemi,
- ucelené bojové kombinace,
- obrana proti chladným zbraním (nůž, teleskopický obušek atd.),
- obrana proti dvěma útočníkům,
- obrana proti skupině útočníků,
- obrana proti úderům a kopům,
- obrana proti střelným zbraním,
- obrana v autě (napadením se zbraní i beze zbraně, z venku - ze strany spolujezdce, ze zadu, ze strany řidiče atd., využití vozidla při boji se skupinou).

Obušek, tonfa:

- správný úchop obušku, tonfy,
- nošení a tasení (vysunutí, zasunutí),
- základní postoje a pohyb se zbraní,
- takticko-preventivní kroky,
- kompletní výcvik v zacházení s obuškem nebo tonfou,
- vyváděcí (předváděcí) a znehybňující techniky,
- ucelené bojové kombinace.

Taktické postupy:

- metody pozorování a zajišťování prostoru,
- nácvik týmové spolupráce,
- bojové využití vozidla,
- střelecká příprava,
- modelové situace přístupu k objektu, prohlídky objektu a zásahu proti pachateli.

V profesní obraně je nutné z hlediska technik dodržet následující pravidla:

- znát ty, které jsou použitelné ve více situacích,
- nesmí být příliš náročné na koordinaci,
- musí být snadno zapamatovatelné,
- musí být dokonale zažité (procvičováním).

Požadavky na profesní obranu jsou pro všechna povolání v podstatě stejné, liší se ovšem v praktickém provedení, taktice, strategii, operaci pro každou profesi.

Důležitá je oblast psychiky, která se za pomoci pravidelného nácviku a praktických zkušeností posiluje. V praxi se taktéž uplatňují praktické zkušenosti, odhad lidí, empatie, intuice a připravenost.

7 TECHNICKÉ PROSTŘEDKY V PROFESNÍ OBRANĚ

Pracovníci fyzické ochrany mohou být vyzbrojeni prostředky osobní ochrany a vystrojeni řadou ochranných prvků.

7.1 Výzbroj a výstroj pracovníků fyzické ochrany

Jedná se o různé slzotvorné plynové (sprejové) prostředky, distanční tyče (obušky, tonfy apod.), elektrické šokové prostředky, bezpečnostní protiúderové přilby, vesty, rukavice, protiúderové štíty, chrániče kolen, loktů a jiných částí těla, taktické brýle a pouta (přiložení pout je z hlediska pracovníků fyzické ochrany značně problematické, jejich přiložení by mohlo připadat v úvahu pouze v případě, kdy bezprostředně hrozí nebezpečí dalšího napadení při splnění požadavků nutné obrany a při splnění požadavků zadržení osoby podezřelé). V případech, kde to charakter objektu nebo ochrany bezprostředně vyžaduje, jsou pracovníci vyzbrojeni střelnou zbraní. Použití střelné zbraně je s ohledem na zákonnou úpravu značně problematické i při splnění podmínek nutné obrany ve smyslu § 29 trestního zákoníku.

Obr. 5. Možné druhy výzbroje pracovníků fyzické ochrany.

(Zdroj: www.eurosecurity.cz)

8 TECHNIKY PROFESNÍ OBRANY

Obrazový materiál obsahuje výběr obranných a donucovacích technik, které by měl lektor profesní obrany zahrnout do školení v profesní obraně bezpečnostních pracovníků fyzické ochrany. Obranné techniky jsou zaměřeny na nejčastější možné způsoby útoků, se kterými se mohou bezpečnostní pracovníci setkat při výkonu služby.

8.1 Obrana proti přímému úderu

Protivník provádí přímý úder. Obránce uhýbá ze směru útoku, kryje úder a zároveň zachytává útočnickovu paži. Za pomoci výkrutu lokte ho dovede k zemi, kde je fixován.

Obr. 6a. Obrana proti úderu.

Obr. 6b. Obrana proti úderu.

Obr. 6c. Obrana proti úderu.

Obr. 6d. Obrana proti úderu.

8.2 Obrana proti přímému kopu

Obránce uhýbá ze směru útoku. Za pomoci krytu odráží útočnickou nohu, čímž se agresor pootočí zády k obránci. Obránce nasazuje škrčení. V případě výškového nepoměru mezi agresorem a obráncem provede obránce kop pod koleno, díky kterému se agresor podlomí.

Obr. 7a. Obrana proti kopu.

Obr. 7b. Obrana proti kopu.

8.3 Vyproštění z úchopu zepředu za obě ruce

Útočník drží obránce za obě ruce. Po navolnění přímým kopem na genitálie přechází obránce tělem do rotace, při které se mu díky pohybu proti palci útočnicka uvolňuje ruka ze sevření. Uvolněná ruka zachytává soupeřovu druhou ruku, přechází do páky na loket a posléze do fixace k znehybnění agresora.

Obr. 8a. Vyproštění z úchopu.

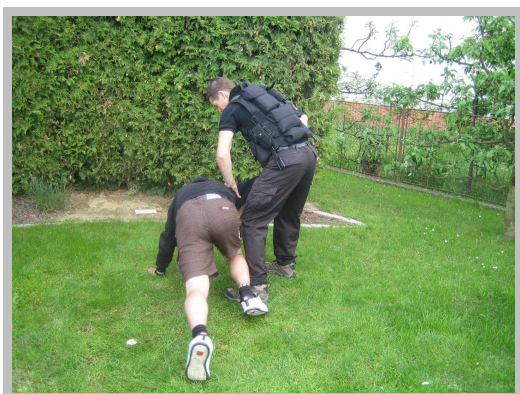
Obr. 8b. Vyproštění z úchopu.

Obr. 8c. Vyproštění z úchopu.

Obr. 8d. Vyproštění z úchopu.

Obr. 8e. Vyproštění z úchopu.

Obr. 8f. Vyproštění z úchopu.

8.4 Obrana proti škrcení zepředu

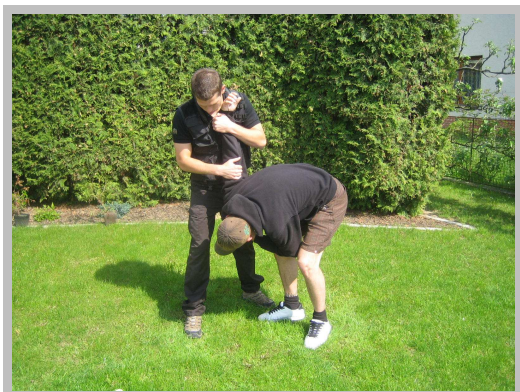
Při snaze o škrcení musí obránce zvednout ramena a bradu přitlačit na hrudník, aby znemožnil plné sevření svého krku. Poté si při navolnění přidrží jednu ruku útočníka, který je pákou na loket sveden k zemi a fixován.

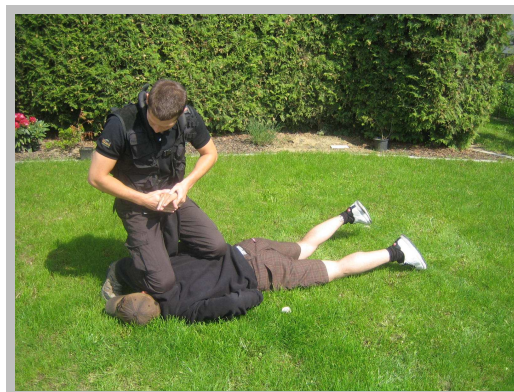
Obr. 9a. Obrana proti škrcení.

Obr. 9b. Obrana proti škrcení.

Obr. 9c. Obrana proti škrčení.

Obr. 9d. Obrana proti škrčení.

8.5 Obrana proti držení jednou rukou

Po navolnění obránce nasazuje útočnickovi páku na loket. Pokud je potřeba útočníka ihned odvést, je z páky na loket nasazena odváděcí páka na zápěstí.

Obr. 10a. Obrana proti držení.

Obr. 10b. Obrana proti držení.

Obr. 10c. Obrana proti držení.

Obr. 10d. Obrana proti držení.

Obr. 10e. Obrana proti držení.

8.6 Zadržení pomocí obušku

Po navolnění, například bodnutí obuškem do hrudníku útočníka, bezpečnostní pracovník prostrčí obušek mezi paží a tělem agresora tak, aby se dostal pod jeho bradu. Jednou rukou stále fixuje paži útočníka a druhou, spolu s obuškem, vyvíjí tlak pod bradou, čímž útočníka zaklání a svádí na zem, kde provede jeho fixaci.

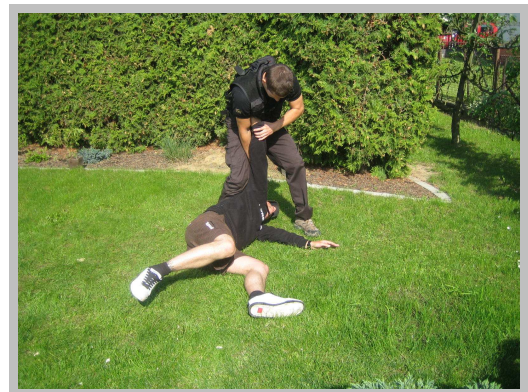
Obr. 11a. Zadržení pomocí obušku.

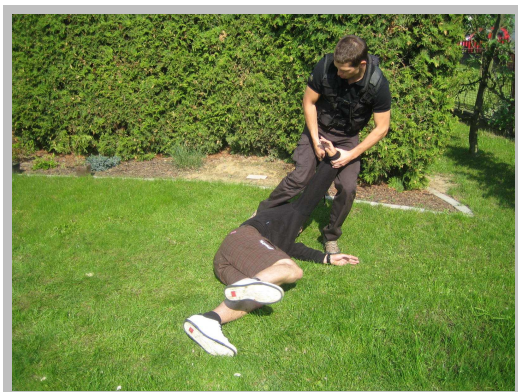
Obr. 11b. Zadržení pomocí obušku.

Obr. 11c. Zadržení pomocí obušku.

Obr. 11d. Zadržení pomocí obušku.

Obr. 11e. Zadržení pomocí obušku.

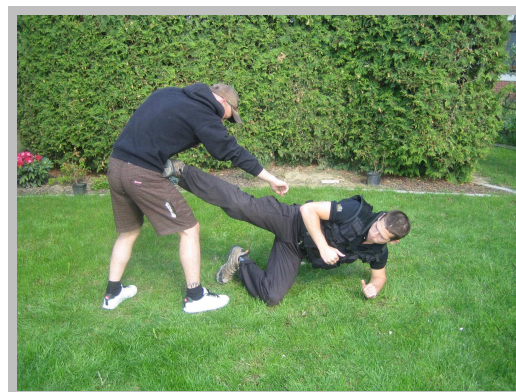
Obr. 11f. Zadržení pomocí obušku.

8.7 Mimoúrovňový boj

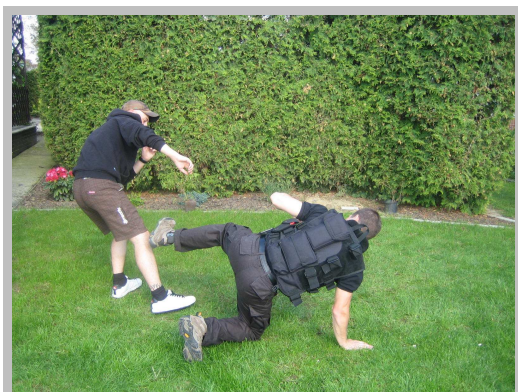
V situaci, kdy se bude bezpečnostní pracovník nacházet na zemi a bude na něj prováděn útok, musí se natáčet podle směru útoku tak, aby byl vždy nohama proti výtržníkovi a odrážel tak útoky na něj směřované. Během vstávání musí obránce provést sérii kopů tak, aby na něj agresor nemohl zaútočit.

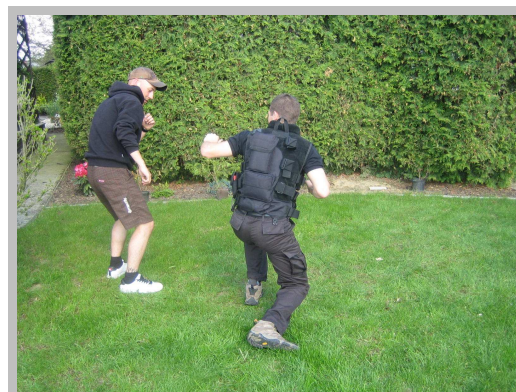
Obr. 12a. Mimoúrovňový boj.

Obr. 12b. Mimoúrovňový boj.

Obr. 12c. Mimoúrovňový boj.

Obr. 12d. Mimoúrovňový boj.

8.8 Techniky donucovací sloužící k odvedení

Odváděcí technika umožňuje odvedení nebo transport osoby z místa a to ve všech polohách. Nejčastěji se tyto technické donucovací prvky používají k odvedení výtržníka, opilé osoby nebo osoby budící veřejné pohoršení či pachatele trestné činnosti z veřejného prostranství. Účinnost této techniky je dosažena tím, že u osoby proti které je použita, se vyvolá silný pocit bolesti a omezí se hybnost některé končetiny nebo celého těla. V případě aktivního odporu agresora je nutné před nasazením odváděcí páky použít navoňovací techniku.

8.8.1 Odváděcí technika varianta 1

Bezpečnostní pracovník nejprve uchopí pravou ruku agresora a tahem k sobě ho vychýlí. Poté výtržníka levou rukou podhmatem uchopí za oděv a pravou nadhmatem za pravé zápěstí. Vytáčení zápěstí jeho pravé paže a prolomení lokte nutí agresora do stoje na špičkách.

Obr. 13a. Odváděcí technika 1.

Obr. 13b. Odváděcí technika 1.

8.8.2 Odváděcí technika varianta 2

Obránce si natáčí soupeřovu ruku tak, aby jeho dlaň směřovala vzhůru a loket k zemi, poté nasadí páku na loket. Pro pevnou fixaci a účinné provedení páky je důležité obráncovo pevné uchycení jeho levé ruky. Díky tomu bude při eventuální snaze agresora vyprostit se páka účinnější.

Obr. 14a. Odváděcí technika 2.

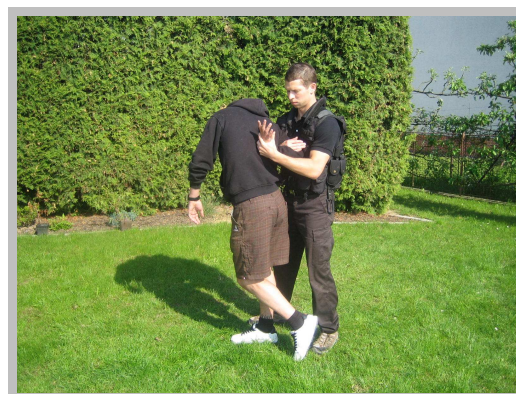
Obr. 14b. Odváděcí technika 2.

8.8.3 Odváděcí technika varianta 3

Obránce přistupuje zepředu k útočníkovi a podhmatem zachytává a prolamuje jeho loket. Fixuje jeho pravou paži za pomocí vlastního hrudníku a nasazuje krátkou páku na zápěstí. Obdobné nasazení odváděcí páky lze využít i v situaci přistoupení k útočníkovi zezadu.

Obr. 15a. Odváděcí technika 3.

Obr. 15b. Odváděcí technika 3.

Obr. 15c. Odváděcí technika 3.

8.8.4 Odváděcí technika varianta 4

Bezpečnostní pracovník přistupuje k agresorovi zepředu a vkládá svou ruku mezi tělo a paži útočníka. Pohybem ruky nahoru a k sobě prolamuje jeho loket a nasazuje páku.

Obr. 16a. Odváděcí technika 4.

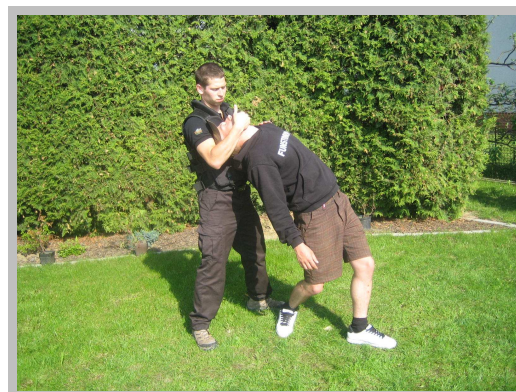
Obr. 16b. Odváděcí technika 4.

8.8.5 Odváděcí technika varianta 5

Zachycením agresorovy brady a posléze s pomocí výkrutu hlavy je nasazena tato odváděcí technika.

Obr. 17a. Odváděcí technika 5.

Obr. 17b. Odváděcí technika 5.

8.9 Obrana proti chladným zbraním

8.9.1 Obrana proti noži vedeným přímo

Bezpečnostní pracovník vychází ze směru útoku a zároveň blokuje a zachytává útočnickovu ruku držící nůž. Úder do zápěstí vede agresora k upuštění nože. Pákou na zápěstí je útočník povalen na zem, kde ho po jeho přetočení obránce znehybní. Pokud

potřebuje mít bezpečnostní pracovník volné ruce, je možno fixaci provést za pomoci nohou.

Obr. 18a. Obrana proti noži.

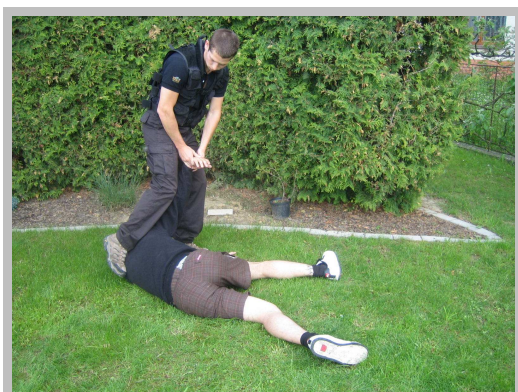
Obr. 18b. Obrana proti noži.

Obr. 18c. Obrana proti noži.

Obr. 18d. Obrana proti noži.

Obr. 18e. Obrana proti noži.

Obr. 18f. Obrana proti noži.

Obr. 18g. Obrana proti noži.

Obr. 18h. Obrana proti noži.

8.9.2 Obrana proti noži vedeným vrchem

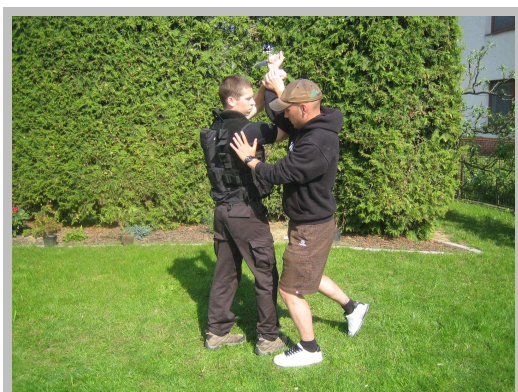
Obránce přistupuje během náprahu směrem k útočníkovi a blokuje útok. Poté prolomí loket a pomocí výkrutu ramene dovede útočníka k zemi, kde je znehybněn.

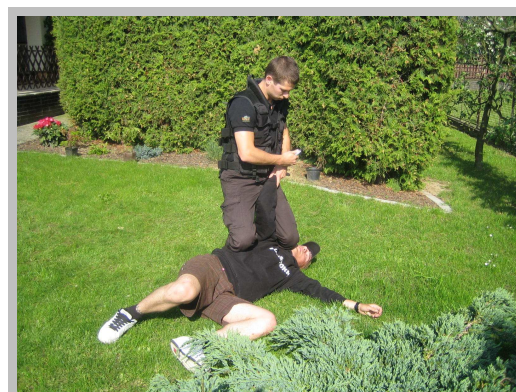
Obr. 19a. Obrana proti noži.

Obr. 19b. Obrana proti noži.

Obr. 19c. Obrana proti noži.

Obr. 19d. Obrana proti noži.

8.9.3 Obrana proti noži za pomoci obušku

Obuškem je proveden úder na zápěstí útočníka, poté následuje páka na rameno a loket. Po svedení na zem je agresor fixován.

Obr. 20a. Obrana proti noži.

Obr. 20b. Obrana proti noži.

Obr. 20c. Obrana proti noži.

Obr. 20d. Obrana proti noži.

Obr. 20e. Obrana proti noži.

Obr. 20f. Obrana proti noži.

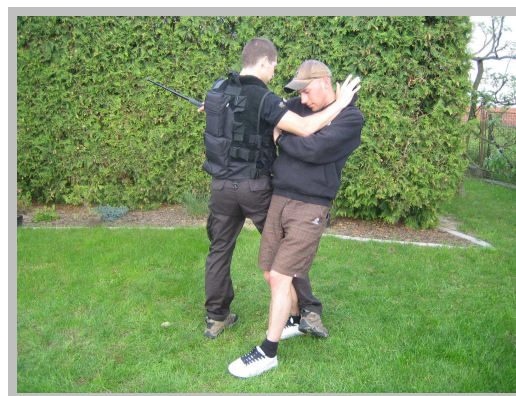
8.9.4 Obrana proti obušku (bočnímu háku, facce, holi)

Při obraně proti obušku nebo tyči je důležité, aby obránce blokoval protivníkovu ramena ještě v náprahu a nebyl tak zasažen nejúčinnějším místem obušku nebo tyče (jedná se o poslední třetinu délky).

Bezpečnostní pracovník uchopí agresora za rameno a paži, poté jde jednou nohou dopředu za protivníkovu nohu a rychlým pootočením svého těla zkombinovaným s podmetem soupeřovy nohy ho svede k zemi. Po přetočení může být agresor znehybněn, ale v tomto případě je použita odváděcí páka, která je popsána v odváděcích technikách. Stejnou techniku lze provést i při obraně proti facce, bočnímu háku nebo holi.

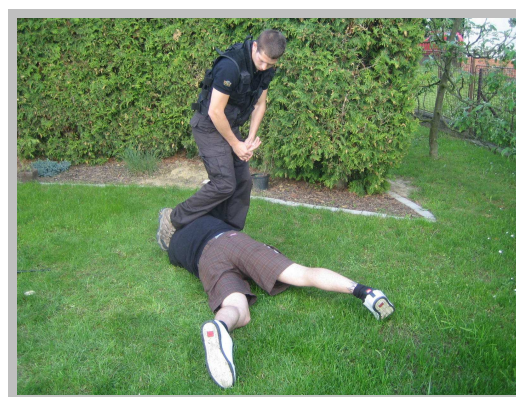
Obr. 21a. Obrana proti obušku.

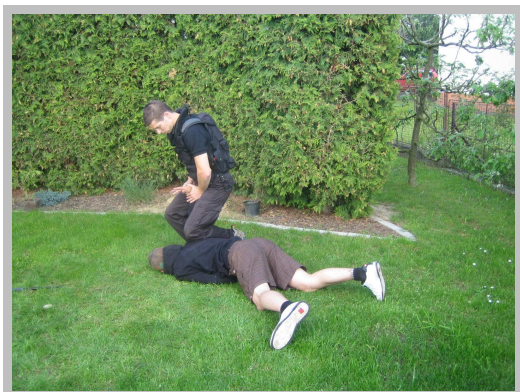
Obr. 21b. Obrana proti obušku.

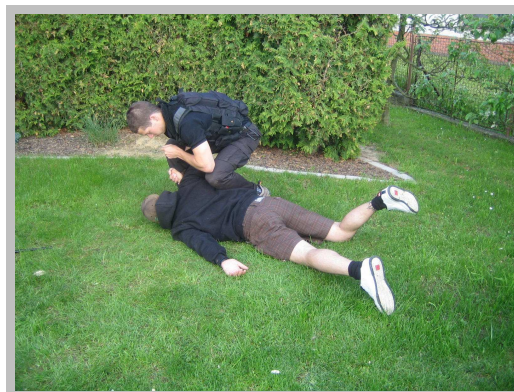
Obr. 21c. Obrana proti obušku.

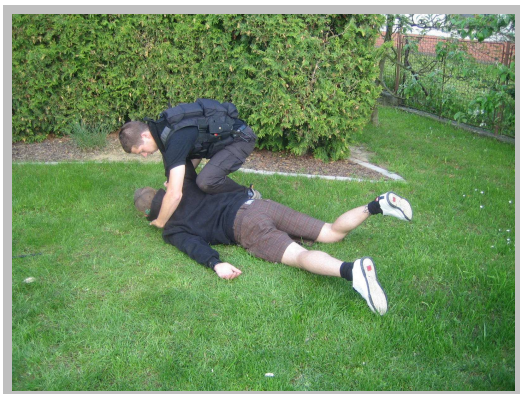
Obr. 21d. Obrana proti obušku.

Obr. 21e. Obrana proti obušku.

Obr. 21f. Obrana proti obušku.

Obr. 21g. Obrana proti obušku.

Obr. 21h. Obrana proti obušku.

Veškeré výše prezentované fotografie k obrazovému materiálu jsou pořízeny z vlastního zdroje.

9 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

9.1 Údaje o dotazníkovém šetření

Účel studie

Účelem studie je získání informací, které poslouží jako podklad pro diplomovou práci „Problematika kvality lektorů profesní obrany v PKB“.

Cíle dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření je specifikovat současný stav přípravy profesní obrany z hlediska úrovně lektorů.

Realizátor

Martin Dostálek

Zvolená metodologie

Dotazníkové šetření

Výběrový soubor

Cílovou skupinou jsou především majitelé bezpečnostních agentur, osloveno jich bylo 319.

Výsledný soubor

21 platných dotazníků

Technika sběru dat

Zvolenou metodou sběru dat bylo zaslání elektronického dotazníku cílové skupině a osobní navštívení některých zlínských bezpečnostních agentur.

Zpracování dat

Získaná data byla zpracována pomocí programů Microsoft Word a Microsoft Excel.

9.2 Zpracované výsledky

Dotazník se skládal ze tří hlavních otázek týkajících se současného stavu přípravy profesní obrany z hlediska úrovně lektorů, z čehož dvě otázky byly v případě kladné odpovědi dále rozvinuty (čímž se maximální počet otázek zvýšil na pět).

Ukázka dotazníku je v Příloze P I.

1. Jsou vaši zaměstnanci školeni v profesní obraně?

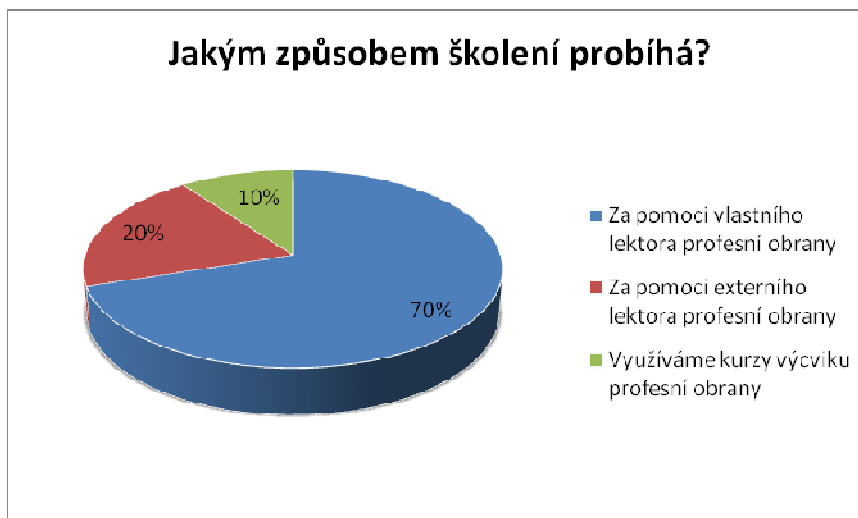
Graf 1. Školení zaměstnanců v profesní obraně.

(Zdroj: Vlastní, dotazníkové šetření)

Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že z 21 získaných odpovědí celých 81 % firem (17 respondentů) školí své zaměstnance v profesní obraně. Pouze necelá pětina (19 %, 4 dotazovaní) naopak své zaměstnance neškolí.

Následující údaje pracují pouze s daty od 17 dotázaných, kteří své zaměstnance v profesní obraně školí.

Jakým způsobem školení probíhá?

Graf 2. Způsob školení zaměstnanců.

(Zdroj: Vlastní, dotazníkové šetření)

V případě, že firma své zaměstnance školí, následovala otázka specifikace způsobu školení, z čehož 3 firmy využívají dvou metod – což dává dohromady 21 odpovědí. Vyplývalo tedy, že 70 % dotazovaných (14 respondentů) školí své zaměstnance za pomoci vlastního lektora profesní obrany. 20 % (4 dotázaní) školí za pomoci externího lektora profesní obrany a pouhých 10 % respondentů (2 odpovědi) využívá kurzů výcviku profesní obrany.

2. Má školící lektor profesní obrany kvalifikaci?

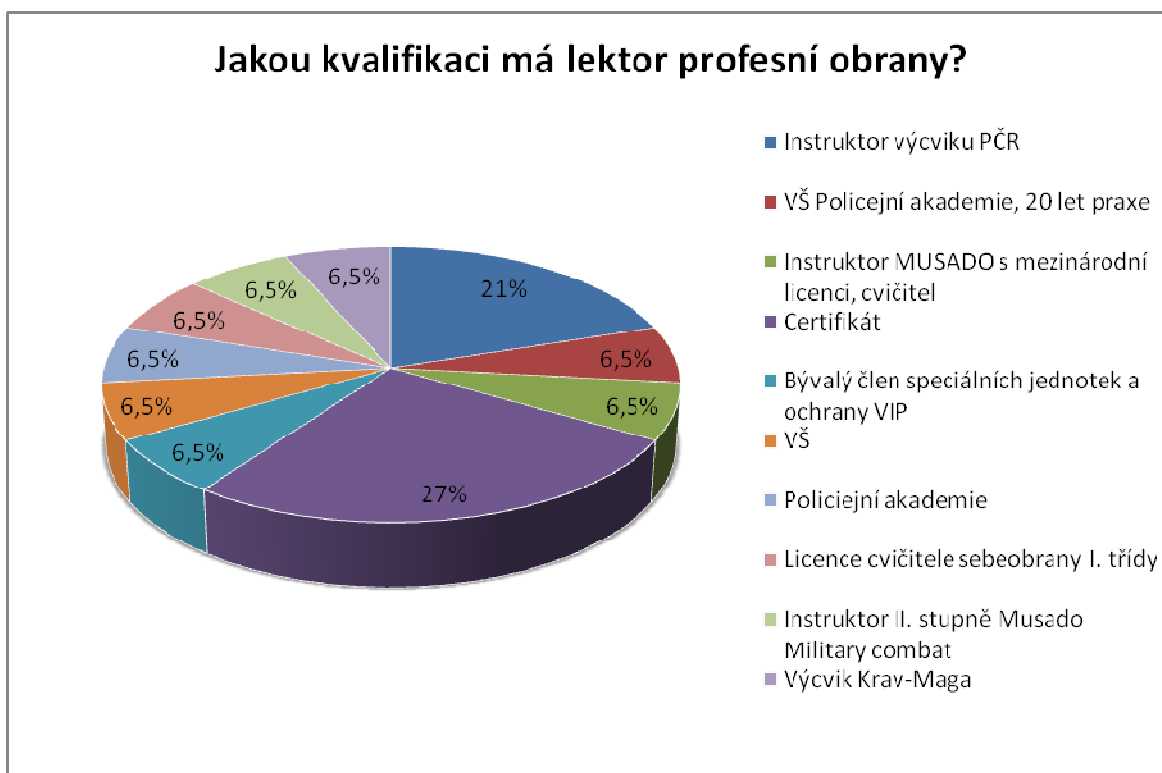

Graf 3. Kvalifikace lektorů profesní obrany.

(Zdroj: Vlastní, dotazníkové šetření)

Velmi pozitivních výsledků bylo dosaženo při zjištění množství kvalifikovaných lektorů, které dotazované firmy využívají k výcviku svých zaměstnanců, když 88 % (15 dotázaných) odpovědělo, že jejich lektor má odbornou kvalifikaci. Pouze 12 % (2 odpovědi ze 17) nedisponuje odbornou kvalifikací.

Jaký druh kvalifikace má váš lektor profesní obrany?

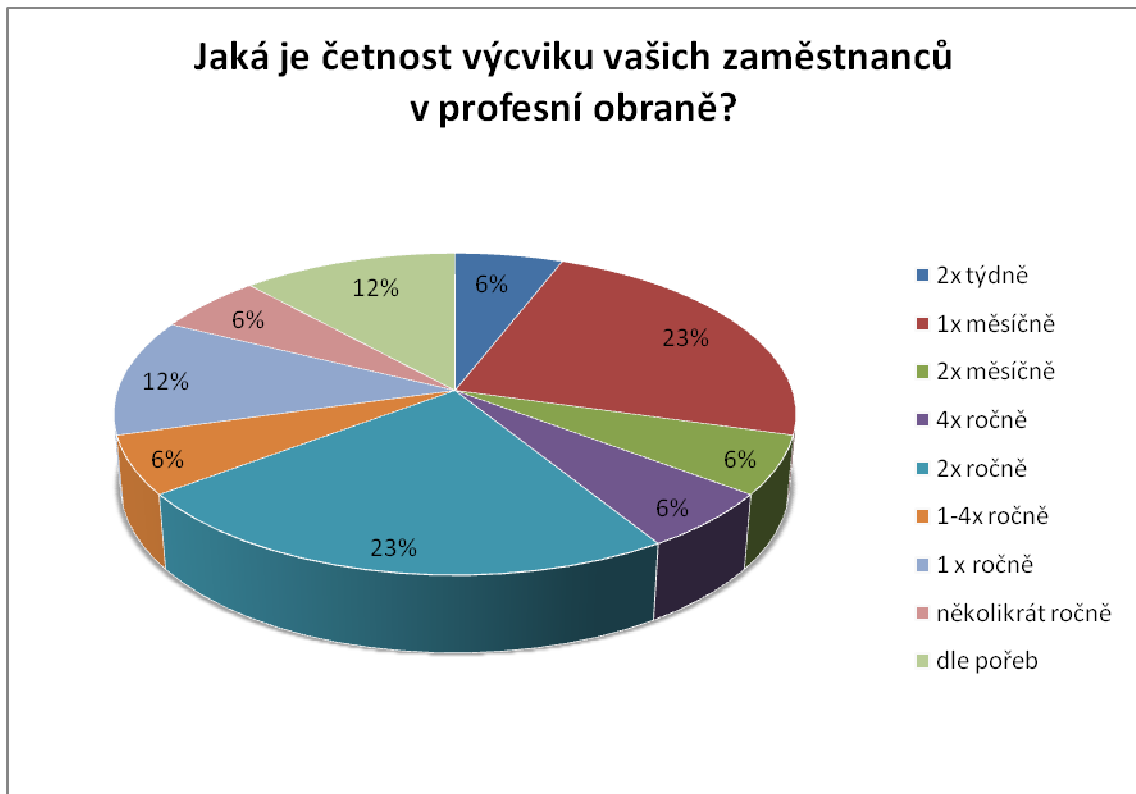

Graf 4. Kvalifikace lektorů profesní obrany.

(Zdroj: Vlastní, dotazníkové šetření)

Graf výše specifikuje druhy kvalifikace jednotlivých školících lektorů profesní obrany u těch, kteří kvalifikaci mají (15 odpovědí ze 17).

3. Jaká je četnost výcviku vašich zaměstnanců v profesní obraně?

Graf 5. Četnost výcviku zaměstnanců v profesní obraně.

(Zdroj: Vlastní, dotazníkové šetření)

Nejčastěji školení zaměstnanců v profesní obraně probíhá 1x měsíčně a 2x ročně (obojí dosáhlo podílu 23 % a odpověděli takto 4 dotázaní).

Výsledky z dotazníkového šetření pomohly při verifikaci hypotézy „Většina pracovníků fyzické ochrany je školená v profesní obraně“. Z 81 % jsou zaměstnanci školeni v profesní obraně, tím pádem byla hypotéza potvrzena. Dalším důležitým zjištěním v rámci šetření bylo, že u 88 % případů má školící lektor odbornou kvalifikaci.

ZÁVĚR

Pracovníci v PKB by měli mít určité právní vědomí, především o nutné obraně, krajní nouzi, zadržení a dalších zákonných normách, neboť jsou to v současné době jediná ustanovení, o která se lze opřít při jejich každodenní činnosti. Je důležité si uvědomit, že agresor jde do útoku bez zábran z případného právního postihu. Naopak pracovník v PKB vstupuje do konfliktu s morálními a etickými zábranami a s vědomím z možných právních následků. Profesní obrana i sebeobrana musí mít vždy oporu v zákoně. Není možné, aby došlo ke zneužití síly nebo nacvičených postupů.

Tělesná zdatnost je v zásahových situacích velice důležitá. Účinné manévrování vyžaduje obratnost, vytrvalost, hbitost a přizpůsobivost. Jednou z mnoha praktik, jak si fyzickou kondici dobře udržovat, je stálé procvičování technik, což napomáhá si je dokonale zapamatovat a v reálné situaci tak provést automaticky bez dlouhého promýšlení. Pravidelným cvičením a sportováním lze získat velmi dobrou všestrannou tělesnou kondici, což současně s důsledným a častým procvičováním zvyšuje šance úspěšně zvládnout reálné konfrontace.

Výsledky z dotazníkového šetření pomohly při verifikaci hypotézy „Většina pracovníků fyzické ochrany je školená v profesní obraně“. V 81 % jsou zaměstnanci v profesní obraně školeni, tím pádem byla hypotéza potvrzena. Dalším důležitým zjištěním v rámci šetření bylo, že u 88 % případů má školící lektor odbornou kvalifikaci.

Kvalita výuky profesní obrany je závislá na vědomostech, schopnostech a dovednostech lektora. Dalším aspektem kvality výuky je zájem vedení společnosti o pravidelná školení svých zaměstnanců v profesní obraně.

Školení zaměstnanců v profesní obraně jsou velmi důležitá. V případech, kdy vedení firmy není ochotno investovat finanční zdroje do kvalifikovaného odborného školení, je podstatné, aby odborná příprava probíhala i s nekvalifikovaným lektorem, než aby neprobíhala vůbec. Přestože školící lektor nemá odbornou kvalifikaci, jeho znalosti i tak mohou být pro pracovníky fyzické ochrany přínosem.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

Commercial Security Industry workmen should have some legal consciousness, mainly about the necessary defence, exigency, arrest and other legal standards, because those are currently the only provisions to be used during their daily work. It is important to understand that the aggressor attacks without any scruples and fear from legal recourse. Vice versa Commercial Security Industry workman enters the conflict with moral and ethics scruples and with the consciousness of the possible legal effects. Professional defence and self defence must be always supported by law. Misuse of power or methods is impermissible.

Fitness is very important during intervention. Effective manoeuvring requires a prowess, endurance, flexibility and agility. One of the methods to keep the fitness in a good condition is a constant training of techniques, which helps to remember them properly and to use them in the real situation without hesitating. Practicing exercises and sports regularly leads to all purpose fitness; that increases the chance to successfully handle a real confrontation.

Results of the questionnaire research helped during verification of hypothesis „Most workmen of the physical protection are trained in the professional defence“. There are 81% workmen trained in the professional defence, so the hypothesis was confirmed. Another important finding resulting from the research was the information that in 88% of cases the trainer has the proper qualification.

Quality of the professional defence training depends on knowledge, abilities and skills of the trainer. Interest of the company management in the regular trainings of their employees is another aspect of the education quality.

Employees' training in the professional defence is very important. In cases, where the management of the company doesn't want to invest money to qualified training it is important to practice even with unqualified trainer better than not to practice at all. Even the trainer doesn't have the proper qualification; his knowledge can be anyway useful for the physical protection workmen.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ADAMS, J. a kol. *Jak přežít v betonové džungli (Street survival)*. 1. vyd. Praha: Armex, 2001. 357 s. ISBN 80-86244-19-9.
- [2] BRABEC, F. a kol. *Hlídací služby*. 1. vyd. Praha: EUROUNION s. r. o., 1995. 259 s. ISBN 80-85858-12-6.
- [3] BRABEC, F. *Ochrana bezpečnosti podniku*. 1. vyd. Praha: EUROUNION s. r. o., 1996. 203 s. ISBN 80-85858-29-0.
- [4] ČERNÝ, J. *Evropský výcvikový modul pro základní ostrahu*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2003. 152 s. ISBN 80-7318-107-X.
- [5] ČERNÝ, J., IVANKA, J. *Systematizace bezpečnostního průmyslu I*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2005. 134 s. ISBN 80-7318-310-2.
- [6] DOSTÁLEK, M. *Použití obušku v podmínkách PKB*. [rukopis – Bakalářská práce]. Zlín, 2008. 67 s. [000045345].
- [7] KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007, 340 s. ISBN 978-80-7357-309-6.
- [8] LEBEDA, A. A. *Sebeobrana. Sebeobranné umění pro každého*. 3. vyd. Praha: Olympia, 1984. 377 s. 27 – 033 – 84.
- [9] MACEK, P., NOVÁK, F. *Privátní bezpečnostní služby*. 1. vyd. Praha: Police history, 2005. 316 s. ISBN 80-86477-23-1.
- [10] MALÁNÍK, Z., *Speciální tělesná příprava. Přednášky*, 2009.
- [11] MLČÁK, M. *Juristic: Trestní pr. - vybraná témata* [online]. 1999- [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://trestni.juristic.cz/45620/clanek/trest3>>.
- [12] NÁCHODSKÝ, Z. *Učebnice sebeobrany pro každého*. 1. vyd. Praha: FUTURA a. s., 1992. 358 s. ISBN 80-85523-01-09.
- [13] NOVÁK, M. *Jujutsu více než sebeobrana*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. 116 s. ISBN 978-80-247-1884-2.

- [14] *Arnis & Balaraw Fighting Club : Redman* [online]. 2007 [cit. 2008-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.serrada.cz/archiv/clanky/redman/redman.html>>.
- [15] *Bodyguard* [online]. 2010 [cit. 2010-05-02]. Bodyguard. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Bodyguard>>.
- [16] *Trestní řád - Část I. - Hlava IV. - Zajištění osob a věcí* [online]. 2010 [cit. 2010-04-26]. Trestní řád. Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/cast1h4.aspx>.
- [17] *Trestní zákoník - Část I. - Hlava III. - Okolnosti vylučující protiprávnost činu* [online]. 2010 [cit. 2010-04-26]. Trestní zákoník. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h3.aspx>>.
- [18] www.jjitsu.707.cz
- [19] www.securitysystem.cz

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PKB Průmysl komerční bezpečnosti.

SBS Soukromé bezpečnostní služby.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Redman.....	31
Obr. 2. Fyzická ostraha.....	32
Obr. 3. Bodyguarding.....	36
Obr. 4. Zásahová skupina.....	43
Obr. 5. Možné druhy výzbroje pracovníků fyzické ochrany.....	57
Obr. 6a. Obrana proti úderu.....	58
Obr. 6b. Obrana proti úderu.....	58
Obr. 6c. Obrana proti úderu.....	58
Obr. 6d. Obrana proti úderu.....	58
Obr. 7a. Obrana proti kopu.....	59
Obr. 7b. Obrana proti kopu.....	59
Obr. 8a. Vyproštění z úchopu.....	59
Obr. 8b. Vyproštění z úchopu.....	59
Obr. 8c. Vyproštění z úchopu.....	60
Obr. 8d. Vyproštění z úchopu.....	60
Obr. 8e. Vyproštění z úchopu.....	60
Obr. 8f. Vyproštění z úchopu.....	60
Obr. 9a. Obrana proti škrčení.....	60
Obr. 9b. Obrana proti škrčení.....	60
Obr. 9c. Obrana proti škrčení.....	61
Obr. 9d. Obrana proti škrčení.....	61
Obr. 10a. Obrana proti držení.....	61
Obr. 10b. Obrana proti držení.....	61
Obr. 10c. Obrana proti držení.....	61

Obr. 10d. Obrana proti držení.....	61
Obr. 10e. Obrana proti držení.....	62
Obr. 11a. Zadržení pomocí obušku.....	62
Obr. 11b. Zadržení pomocí obušku.....	62
Obr. 11c. Zadržení pomocí obušku.....	62
Obr. 11d. Zadržení pomocí obušku.....	62
Obr. 11e. Zadržení pomocí obušku.....	63
Obr. 11f. Zadržení pomocí obušku.....	63
Obr. 12a. Mimoúrovňový boj.....	63
Obr. 12b. Mimoúrovňový boj.....	63
Obr. 12c. Mimoúrovňový boj.....	63
Obr. 12d. Mimoúrovňový boj.....	63
Obr. 13a. Odváděcí technika 1.....	64
Obr. 13b. Odváděcí technika 1.....	64
Obr. 14a. Odváděcí technika 2.....	65
Obr. 14b. Odváděcí technika 2.....	65
Obr. 15a. Odváděcí technika 3.....	65
Obr. 15b. Odváděcí technika 3.....	65
Obr. 15c. Odváděcí technika 3.....	65
Obr. 16a. Odváděcí technika 4.....	66
Obr. 16b. Odváděcí technika 4.....	66
Obr. 17a. Odváděcí technika 5.....	66
Obr. 17b. Odváděcí technika 5.....	66
Obr. 18a. Obrana proti noži.....	67
Obr. 18b. Obrana proti noži.....	67

Obr. 18c. Obrana proti noži.....	67
Obr. 18d. Obrana proti noži.....	67
Obr. 18e. Obrana proti noži.....	67
Obr. 18f. Obrana proti noži.....	67
Obr. 18g. Obrana proti noži.....	68
Obr. 18h. Obrana proti noži.....	68
Obr. 19a. Obrana proti noži.....	68
Obr. 19b. Obrana proti noži.....	68
Obr. 19c. Obrana proti noži.....	68
Obr. 19d. Obrana proti noži.....	68
Obr. 20a. Obrana proti noži.....	69
Obr. 20b. Obrana proti noži.....	69
Obr. 20c. Obrana proti noži.....	69
Obr. 20d. Obrana proti noži.....	69
Obr. 20e. Obrana proti noži.....	69
Obr. 20f. Obrana proti noži.....	69
Obr. 21a. Obrana proti obušku.....	70
Obr. 21b. Obrana proti obušku.....	70
Obr. 21c. Obrana proti obušku.....	70
Obr. 21d. Obrana proti obušku.....	70
Obr. 21e. Obrana proti obušku.....	71
Obr. 21f. Obrana proti obušku.....	71
Obr. 21g. Obrana proti obušku.....	71
Obr. 21h. Obrana proti obušku.....	71

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Nebezpečí přímo hrozící - krajní nouze.....	19
Tab. 2. Lidé a krajní nouze.....	20
Tab. 3. Problematika (sebe)obraný.....	22
Tab. 4. Vztah mezi sebeobranou a profesní obranou.....	24
Tab. 5. Kvalifikační aj. požadavky na cvičitele sebeobraný.....	46

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. Školení zaměstnanců v profesní obraně.....	73
Graf 2. Způsob školení zaměstnanců.....	74
Graf 3. Kvalifikace lektorů profesní obrany.....	74
Graf 4. Kvalifikace lektorů profesní obrany.....	75
Graf 5. Četnost výcviku zaměstnanců v profesní obraně.....	76

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOZAZNÍK

Úroveň lektorů profesní obrany

Na základě tohoto dotazníkového šetření chci specifikovat současný stav přípravy profesní obrany z hlediska úrovně lektorů. Výzkum je zcela anonymní a výsledky použiji ve své diplomové práci. Děkuji za vypracování.

Martin Dostálek, student Bezpečnostních technologií, systémů a managementu Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

DOTAZNÍK

1. Jsou Vaši zaměstnanci školeni v profesní obraně?

Ano Ne

Pokud ano, jakým způsobem školení probíhá?

- za pomoci vlastního lektora profesní obrany
- za pomoci externího lektora profesní obrany
- využíváme kurzy výcviku profesní obrany

2. Má školící lektor profesní obrany kvalifikaci?

Ano Ne

Pokud ano, uveďte druh kvalifikace:

.....

3. Jaká je četnost výcviku Vašich zaměstnanců v profesní obraně?

.....